



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 21 juni 2018
(OR. en)

8094/18
ADD 1

LIMITE

ACP 24
PTOM 10
COAFR 93
COLAC 19
COASI 104
WTO 88
RELEX 326

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Onderhandelingsrichtsnoeren voor een partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, anderzijds

Hierbij gaan voor de delegaties de onderhandelingsrichtsnoeren voor een partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, anderzijds.

**ONDERHANDELINGSRICHTSNOEREN VOOR EEN
PARTNERSCHAPSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN HAAR
LIDSTATEN, ENERZIJD, EN DE STATEN IN AFRIKA, HET CARIBISCH GEBIED EN
DE STILLE OCEAAN, ANDERZIJD**

Inhoudsopgave

1.	AARD EN TOEPASSINGSGEBIED VAN DE OVEREENKOMST.....	3
2.	GRONDSLAG.....	5
3.	PARTNERSCHAP EU-AFRIKA.....	25
4.	PARTNERSCHAP EU-CARIBISCH GEBIED.....	48
5.	PARTNERSCHAP EU-STILLE OCEAANGEBIED	63
6.	GEDIVERSIFIEERDE SAMENWERKING	78
7.	INSTITUTIONEEL KADER	81
8.	SLOTBEPALINGEN	84

1. AARD EN TOEPASSINGSGEBIED VAN DE OVEREENKOMST

De onderhandelingen hebben tot doel een versterkt partnerschap te sluiten tussen de Europese Unie (EU) en haar lidstaten, enerzijds, en de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, anderzijds.

De nieuwe overeenkomst is bedoeld als een breed partnerschap dat de betrekkingen tussen de partijen versterkt en wederzijds voordelige resultaten ten aanzien van gemeenschappelijke en samenlopende belangen oplevert. De overeenkomst is gericht op het bevorderen van duurzame en inclusieve ontwikkeling, met als uitgangspunt de uitvoering van Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering als de bredere kaders waarbinnen het partnerschap haar beslag krijgt. Met de overeenkomst wordt gestreefd naar het opbouwen van vreedzame en veerkrachtige staten en samenlevingen. Zij heeft tot doel investeringen te stimuleren, de ontwikkeling van de particuliere sector te steunen en de regionale integratie te verbeteren. Zij zal de overgang naar lage broeikasgasemissies, de ontwikkeling en klimaatveerkrachtige economieën steunen, en bijdragen aan het scheppen van waardig werk voor iedereen. De overeenkomst is erop gericht alle dimensies van armoede uit te bannen. Zij streeft naar het efficiënt bestrijden van terrorisme, het benutten van de voordelen van een goed beheerde migratie, het indammen van de irreguliere migratie en het aanpakken van de diepere oorzaken ervan – met volledige inachtneming van het internationaal recht en de Europese en nationale bevoegdheden – alsmede naar het volledig nakomen van de internationale verplichtingen op het vlak van de mensenrechten, fundamentele vrijheden en democratische beginselen. Daarnaast maakt de overeenkomst het mogelijk op het wereldtoneel gemeenschappelijke standpunten in te nemen en hierdoor het multilateralisme en een op regels gebaseerde internationale orde te versterken.

Doel is te komen tot een nieuwe overeenkomst die bestaat uit een gemeenschappelijke grondslag en drie regionale partnerschappen. De grondslag, die geldt voor alle leden van het partnerschap, bevat algemene doelstellingen, beginselen en prioriteiten en maakt meer samenwerking op internationaal niveau mogelijk. Het zwaartepunt ligt bij de regionale partnerschappen, waarin regiospecifieke prioriteiten worden bepaald ten aanzien van landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, overeenkomstig de versterkte regionale dynamiek en het toegenomen belang van regionale organisaties. De overeenkomst staat open voor en nodigt uit tot betrokkenheid of toetreding van derde landen, mits die dezelfde waarden onderschrijven, bijdragen tot het verwezenlijken van de doelstellingen, en dezelfde belangen hebben. In de overeenkomst wordt rekening gehouden met de specifieke belangen van de ultraperifere gebieden van de EU en de landen en gebieden overzee. De regionale partnerschappen zijn protocollen bij de overeenkomst, zodat de betrekkingen worden ingebed in een breed juridisch kader. Tegelijkertijd kunnen de regionale partnerschappen vlot aan veranderende omstandigheden worden aangepast via een vereenvoudigde procedure voor het herzien van de drie protocollen.

De overeenkomst bouwt voort op en zorgt voor een versterking van de kernwaarden en -beginselen van de partnerschapsovereenkomst van Cotonou, met name de artikelen 8 tot en met 13 en 96 en 97. Zij wordt voorzien van een aangepaste, doeltreffende, lichtere en flexibele institutionele structuur die de betrekkingen tussen de partijen vereenvoudigt en rationaliseert, zodat meer samenhang met bestaande kaders mogelijk wordt en besluiten en maatregelen sneller en doeltreffender kunnen worden genomen.

De overeenkomst voorziet in een duidelijkere taakverdeling tussen nationale, regionale en sub-regionale actoren. Tevens wordt in de overeenkomst verklaard dat de partijen een inclusieve en open multistakeholderbenadering zullen volgen, onder meer middels een sterkere rol voor parlementen, lokale overheden, het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector; dat geldt zowel voor de grondslag als voor de regionale partnerschappen.

2. GRONDSLAG

DEEL 1 GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN

In de overeenkomst wordt bevestigd dat de bepalingen in de grondslag integraal deel uitmaken van de prioriteiten van elk regionaal partnerschap.

Titel I Doelstellingen

In de overeenkomst wordt bepaald dat de partijen volgende gemeenschappelijke doelstellingen hebben:

- smeden van een breed partnerschap dat moet bijdragen tot vreedzame, stabiele, goed bestuurde, welvarende en veerkrachtige staten en samenlevingen;
- vaart zetten achter het verwezenlijken van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, en in het bijzonder het uitbannen van armoede, het aanpakken van vormen van discriminatie en ongelijkheid en het beginsel dat niemand aan zijn lot mag worden overgelaten, rekening houdend met de verschillende behoeften en prioriteiten van verschillende landen;
- tot stand brengen van doeltreffende allianties in een internationaal kader om mondiale acties voort te stuwen.

Meer in het bijzonder verbinden de partijen zich ertoe concrete maatregelen te nemen om:

- mensenrechten, fundamentele vrijheden, de democratie, de rechtsstaat en behoorlijk bestuur te propageren, eerbiedigen, beschermen en verwezenlijken;
- menselijke ontwikkeling en waardigheid voor iedereen te bevorderen, met bijzondere aandacht voor vrouwen en meisjes;
- een impuls te geven aan duurzame en inclusieve groei en waardig werk voor iedereen;
- het milieu te beschermen, klimaatverandering te bestrijden en duurzame energie te bevorderen;
- vrede, veiligheid en rechtvaardigheid te bevorderen;
- mobiliteit en reguliere migratie in kansen omzetten, irreguliere migratie indammen en de diepere oorzaken ervan aanpakken, met volledige inachtneming van het internationaal recht en de Europese en nationale bevoegdheden.

Titel II Beginselen

In de overeenkomst wordt bepaald dat de doelstellingen van het partnerschap berusten op een bindende rechtsregeling en worden nagestreefd in een geest van gelijkheid, non-discriminatie, solidariteit, wederkerigheid, verantwoordingsplicht en wederzijds respect.

In de overeenkomst wordt bevestigd dat de partijen vastbesloten zijn de regelmatige politieke dialoog te versterken op alle niveaus en in de vorm die er het best toe bijdraagt de doelstellingen van het partnerschap te verwezenlijken.

In de overeenkomst wordt vastgelegd dat de partijen hechten aan een robuust en effectief multilateraal stelsel en dit actief steunen, en dat zij vastbesloten zijn om samen te werken in multilaterale fora en internationale organisaties met betrekking tot vraagstukken van wederzijds en mondiaal belang.

In de overeenkomst wordt verklaard dat de doelstellingen van het partnerschap worden nagestreefd volgens een integrale benadering waarin politieke, economische, sociale, culturele en ecologische overwegingen zijn meegenomen, in lijn met de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

In de overeenkomst wordt verklaard dat de partijen overeenkomstig het complementariteits- en het subsidiariteitsbeginsel besluiten en maatregelen zullen nemen op het meest passende niveau. De samenwerking binnen regionale formele en ad-hocoverlegstructuren moet worden voortgezet om de doelstellingen van het partnerschap op een meer doeltreffende en doelmatige manier te verwezenlijken.

In de overeenkomst wordt verklaard dat de partijen een multistakeholderbenadering zullen nastreven, zodat een brede waaier van actoren, waaronder parlementen, lokale overheden, het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, actief bij de dialoog en samenwerking kan worden betrokken.

In de overeenkomst wordt verklaard dat de partijen stelselmatig een genderperspectief zullen nastreven en dat gelijkheid tussen vrouwen en mannen in alle beleidsdomeinen zal worden geïntegreerd.

In de overeenkomst wordt vastgelegd dat de partijen erop moeten toezien dat alle nodige maatregelen en mechanismen voor monitoring en follow-up beschikbaar zijn, zodat de bepalingen van de overeenkomst ten uitvoer kunnen worden gelegd, en dat alle partijen ter verantwoording kunnen worden geroepen in verband met het nakomen van hun verplichtingen.

Titel III Politieke dialoog

In de overeenkomst wordt bevestigd dat de partijen zich ertoe verbinden de politieke dialoog verder te ontwikkelen en te versterken met betrekking tot alle in de overeenkomst vastgelegde beleids-terreinen, beginselen, doelstellingen en oogmerken.

De doelstellingen van de dialoog bestaan erin: i) het wederzijdse begrip voor de standpunten en belangen van elke partij te bevorderen en ii) bij te dragen tot het halen van de doelstellingen van de overeenkomst, door het faciliteren en mogelijk maken van een doeltreffende samenwerking inzake alle kwesties van gemeenschappelijk belang, op nationaal, regionaal en continentaal niveau, en door het mogelijk maken van regelmatige coördinatie inzake internationale en mondiale vraagstukken van gemeenschappelijk belang. Voorts kan de dialoog gericht zijn op het uitvoeren van nieuwe initiatieven voor gemeenschappelijke doelstellingen en gezamenlijk overeengekomen prioriteiten en agenda's, onder meer door het instellen van nieuwe samenwerkingsvormen en -structuren.

De dialoog vindt op gezette tijden plaats volgens een flexibele aanpak op maat. De dialoog vindt plaats in de meest geschikte vorm en op het meest geschikte niveau. Hierbij wordt optimaal gebruik gemaakt van alle mogelijke kanalen, inclusief internationale bijeenkomsten.

Titel IV Beleidscoherentie voor ontwikkeling

In de overeenkomst wordt onderkend dat de geïntegreerde en onderling verweven doelstellingen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling een ondersteunend beleidskader op verschillende niveaus vergen alsmede proactieve benaderingen waarbij wordt gestreefd naar synergieën tussen de verschillende beleidsmaatregelen. Daartoe bevestigen de partijen dat zij hechten aan beleidscoherentie voor ontwikkeling, die een cruciaal element is voor het bereiken van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling (SDG's) en een belangrijke bijdrage in de richting van het bredere doel van beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling. De partijen stemmen ermee in om elk hun bijdrage te leveren bij het streven naar beleidscoherentie, opdat hun beleidsmaatregelen bijdragen tot duurzame ontwikkeling, zowel in eigen land als internationaal.

In de overeenkomst wordt opgenomen dat alle partijen zich ertoe verbinden zowel individueel als collectief de voordelen van hun beleid voor de andere partijen te maximaliseren en de eventuele negatieve effecten ervan op de andere partijen zoveel mogelijk te beperken. Voorts beloven de partijen de andere partijen in te lichten en in voorkomend geval met hen te overleggen, binnen de opgerichte institutionele structuren, over initiatieven en maatregelen die wezenlijke gevolgen kunnen hebben voor de andere partijen.

DEEL 2 STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Titel I Mensenrechten, fundamentele vrijheden, democratie, rechtsstaat en behoorlijk bestuur

De overeenkomst bevat bepalingen waarin de partijen hun gehechtheid herhalen aan het propageren, beschermen en verwezenlijken van de mensenrechten en fundamentele vrijheden, die universeel en ondeelbaar zijn, alsmede aan het uitdragen van de waarden democratie, behoorlijk bestuur, de rechtsstaat, en de beginselen non-discriminatie, gelijkheid en solidariteit. De partijen bevorderen deze waarden onder volledige inachtneming van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en het internationaal recht.

Met de overeenkomst wordt ervoor gezorgd dat de eerbiediging van de mensenrechten, de fundamentele vrijheden, de democratische beginselen en de rechtsstaat ten grondslag ligt aan het binnenlandse en buitenlandse beleid van de partijen en een essentieel onderdeel van de overeenkomst uitmaakt. Behoorlijk bestuur ligt ten grondslag aan het binnenlandse en buitenlandse beleid van de partijen en maakt een fundamenteel onderdeel van de overeenkomst uit. In de overeenkomst wordt onderkend dat tekortkomingen bij de verwezenlijking en naleving van de essentiële en fundamentele onderdelen het partnerschap voor grote problemen stellen en duurzame ontwikkeling verhinderen. De overeenkomst zorgt er ook voor dat geen enkele regio anders wordt behandeld wat betreft de toepassing van deze elementen, die in gelijke mate gelden voor de drie regionale partnerschappen.

Met de overeenkomst wordt gestreefd naar een op rechten gebaseerd beleid dat alle mensenrechten omvat en gelijke kansen garandeert voor alle leden van de samenleving, ongeacht etnische afkomst, geslacht, leeftijd, handicap, godsdienst, geloofsovertuiging, seksuele gerichtheid en genderidentiteit. De overeenkomst bevat ook een verplichting om racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en daarmee verband houdende onverdraagzaamheid te bestrijden en om de rechten van inheemse volken te erkennen en te bevorderen.

In de overeenkomst, waarin het belang van pluralistische samenlevingen wordt erkend, verbinden de partijen zich ertoe te streven naar inclusieve politieke processen; inclusieve, transparante en geloofwaardige verkiezingen te steunen; te streven naar verantwoordingsplichtige, inclusieve en transparante instellingen, onder meer via toezichtmechanismen; en participatieve besluitvorming en toegang van het publiek tot informatie op alle niveaus te bevorderen. In de overeenkomst wordt de deelname van vrouwen en jongeren aan politieke processen op lokaal, nationaal en continentaal niveau aangemoedigd. De overeenkomst bevat een verplichting om te streven naar vrijheid van meningsuiting en onafhankelijkheid van de media als pijlers van de democratie.

Ze bevat ook een verplichting om de speelruimte voor maatschappelijke organisaties te faciliteren, in stand te houden en te verbreden, met erkenning voor hun rol als behartigers van de democratie, de mensenrechten en sociale rechtvaardigheid en als verdedigers van rechthebbenden en van de rechtsstaat, alsmede voor hun toezichtsrol, waardoor de transparantie en verantwoordingsplicht in eigen land worden versterkt.

De overeenkomst bevat bepalingen over de toegang tot een doeltreffende en onafhankelijke justitie, die gelijkheid voor de wet, het recht op een eerlijk proces en toegang tot rechtshulp voor iedereen inhoudt.

In de overeenkomst worden bepalingen opgenomen om wetgeving en initiatieven tegen alle vormen van corruptie te ondersteunen, te zorgen voor meer transparantie en verantwoordingsplicht bij de besteding van overheidsmiddelen en de openbare dienstverlening, de belastinginning te verbeteren, belastingontduiking en -ontwijking, witwaspraktijken en illegale financiële stromen aan te pakken en te voldoen aan mondiale normen inzake fiscale governance. In dit verband zal bijzondere aandacht uitgaan naar de goede besteding van externe financiële bijstand.

In de overeenkomst wordt een bepaling opgenomen om samenwerking tussen de partijen tot stand te brengen bij het ontwikkelen van een betrouwbaar en efficiënt statistisch stelsel om te voorzien in de statistieken die nodig zijn om de hervormingsprocessen te ondersteunen en te monitoren en bij te dragen tot duurzame ontwikkeling.

Titel II Menselijke ontwikkeling en waardigheid

In de overeenkomst wordt het vaste voornemen van de partijen bevestigd om samen te werken met het oog op duurzame ontwikkeling en het uitbannen van alle vormen van armoede, het aanpakken van ongelijkheden en het bevorderen van sociale cohesie, met bijzondere aandacht voor de specifieke behoeften van jongeren, vrouwen en meisjes, en de meest kwetsbare en achtergestelde groepen, opdat iedereen zijn potentieel in waardigheid en in een gezonde omgeving kan waarmaken, en niemand aan zijn lot wordt overgelaten. De partijen verbinden zich ertoe de gelijke rechten van vrouwen en meisjes en van hun economische, sociale en politieke empowerment te beschermen en te bevorderen.

Daartoe zullen de partijen de inspanningen opvoeren om vaart te zetten achter de verwezenlijking van de doelstellingen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling die verband houden met menselijke en sociale ontwikkeling, volgens het beginsel dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten en dat de meest achtergestelden het eerst moeten worden bereikt. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de meest behoeftigen, met name in de minst ontwikkelde landen (MOL's) en in door conflicten getroffen en fragiele landen, maar ook rekening houdend met de specifieke problemen van middeninkomenslanden.

Erkende dat bevolkingsgroei en demografische verschuivingen een aanzienlijke impact kunnen hebben op de vorderingen op het gebied van ontwikkeling en de economische vooruitgang, verbinden de partijen zich ertoe samen te werken aan een geïntegreerde benadering die de aan de bevolkingsgroei gerelateerde problemen zo veel mogelijk terugdringt en de voordelen van een demografisch dividend maximaliseert.

De overeenkomst is gericht op het uitdragen, beschermen en doen naleven van alle mensenrechten en het volledig en doeltreffend uitvoeren van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de internationale conferentie over bevolking en ontwikkeling en van de resultaten van de toetsingsconferenties daarvan, en op de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. De overeenkomst is bijgevolg gericht op het bevorderen, beschermen en doen naleven van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die zijn seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. In de overeenkomst wordt voorts de nadruk gelegd op de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg.

Rechtvaardige toegang tot sociale dienstverlening

Met de overeenkomst wordt gestreefd naar inclusieve en eerlijke toegang tot hoogwaardig onderwijs op alle niveaus, met inbegrip van technische en beroepsopleidingen en volwassenenonderwijs, alsmede tot digitale technologie en diensten, opdat iedereen de kennis en de vaardigheden verwerft die noodzakelijk zijn om een waardig leven te leiden en bij te dragen tot het welzijn van de gemeenschap waartoe hij behoort.

Dankzij de overeenkomst zal gezondheid in alle beleidsterreinen kunnen worden geïntegreerd, zodat ongelijkheid inzake en belemmeringen voor de toegang tot gezondheidsdiensten en gezondheidszorg worden aangepakt en een universele gezondheidszorgdekking in alle landen wordt ingevoerd, sterke en efficiënte gezondheidszorgstelsels worden uitgebouwd en wordt samengewerkt met betrekking tot kwesties van gemeenschappelijk belang, voornamelijk bij het voorkomen en bestrijden van overdraagbare en niet-overdraagbare ziekten.

Met de overeenkomst wordt gestreefd naar universele toegang tot veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne voor iedereen, onder meer via duurzame en geïntegreerde waterbeheersystemen, voldoende toegang tot sanitaire voorzieningen en hygiëne op voet van gelijkheid, betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energiediensten, alsmede toegang tot passende, veilige en betaalbare huisvesting.

Sociale bescherming

In de overeenkomst wordt onderkend dat maatregelen en stelsels voor sociale bescherming een transformatieve rol in de samenleving spelen door rechtvaardigheid, sociale integratie en inclusieve, billijk verdeelde en duurzame economische groei te bevorderen.

Daartoe verbinden de partijen zich ertoe geleidelijk aan nationaal beheerde universele sociale-beschermingsstelsels uit te bouwen, met onder meer sociale bijstand, sociale verzekering, en arbeidsmarktmaatregelen met het oog op volledige en productieve werkgelegenheid en waardig werk voor iedereen, met bijzondere aandacht voor vrouwen en jongeren, en om te voorzien in minimale sociale bescherming, zodat de groei tot brede en billijk verdeelde welvaart leidt en armoede tegen 2030 is uitgebannen. De partijen passen ook strategieën toe om een einde te maken aan kinderarbeid en dwangarbeid, zulks overeenkomstig de IAO-verplichtingen.

De partijen bevorderen de rechten van personen met een handicap en nemen krachtigere maatregelen om ervoor te zorgen dat zij volledig in de samenleving worden geïntegreerd en op voet van gelijkheid kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt, met inaanmerkingneming van hun specifieke behoeften. De partijen nemen concrete maatregelen om het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap te ondertekenen, te bekrachtigen en volledig uit te voeren.

Gendergelijkheid

In de overeenkomst wordt opnieuw bevestigd dat gelijkheid van vrouwen en mannen, meisjes en jongens essentieel is voor duurzame ontwikkeling, omdat hierdoor een multiplicatoreffect tot stand komt voor het uitbannen van armoede, het bereiken van duurzame bevolkingsgroei en het verhogen van de welvaart, en de weg wordt vrijgemaakt voor de ontwikkeling van op mensenrechten, sociale rechtvaardigheid en duurzaamheid gebaseerde democratische samenlevingen.

De partijen werken samen om alle vormen van seksuele en gendergebaseerde discriminatie en geweldpleging uit te bannen, een einde te maken aan kind-, vroegtijdige en gedwongen huwelijken, en vrouwelijke genitale verminking te voorkomen.

De partijen zorgen ervoor dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen als belangrijke bijdrage tot het bereiken van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling.

Toegang tot voldoende, betaalbare, veilige en voedzame levensmiddelen

In de overeenkomst wordt gestreefd naar het bestrijden van honger en wordt onderkend dat ondervoeding en wanvoeding belangrijke obstakels voor ontwikkeling vormen. De partijen maken werk van toegang voor iedereen tot betaalbare, veilige, voldoende en voedzame levensmiddelen. De overeenkomst versterkt de gecoördineerde, versnelde, sectoroverstijgende inspanningen om honger te doen verdwijnen, de capaciteit voor gediversifieerde lokale en regionale voedselproductie te verhogen, voedselzekerheid en voedselvoorziening te garanderen, en de veerkracht van de meest kwetsbaren te vergroten, met name in landen die langdurige of steeds terugkerende crisissen doormaken.

Veerkracht

De overeenkomst bevat bepalingen met het oog op een grotere maatschappelijke en statelijke veerkracht, met name van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, in het licht van milieu- en klimaatgerelateerde uitdagingen, economische schokken, door de natuur of de mens veroorzaakte rampen, conflicten en mondiale gezondheidsgevaaren, waaronder antimicrobiële resistentie. De partijen integreren in hun maatregelen systematisch risicobeoordeling en veerkracht opdat individuen, gemeenschappen, instellingen en landen zich beter kunnen voorbereiden op, beter bestand zijn tegen, zich beter kunnen aanpassen aan en snel herstellen van spanningen en schokken, zonder de vooruitzichten voor ontwikkeling op lange termijn aan te tasten.

Wetenschap, technologie en innovatie

De overeenkomst bevat een toezegging van de partijen dat zij de inspanningen op het gebied van onderzoek en innovatie voor duurzame ontwikkeling zullen opvoeren, onder meer middels partnerschappen in sectoren die cruciaal zijn voor de ontwikkeling van de mens en waarvoor overheidsfinanciering dwingend noodzakelijk is. De partijen zijn het eens over het verdiepen van de samenwerking tussen onderzoekers en innovators tussen regio's, voortbouwend op de bestaande mechanismen.

Culturele samenwerking

In de overeenkomst verbinden de partijen zich tot het bevorderen van de interreligieuze en interculturele dialoog, en van culturele samenwerking waarbij terdege rekening wordt gehouden met hun verscheidenheid maar tevens universele waarden worden onderkend, teneinde zowel het wederzijdse begrip tussen hun bevolkingen en de kennis van hun respectieve culturen te vergroten als gewelddadige radicalisering te voorkomen. In de overeenkomst wordt onderkend dat dynamische culturele en creatieve sectoren, waaronder cultureel erfgoed in partnerlanden, kunnen bijdragen tot armoedebestrijding, aangezien zij belangrijke katalysatoren voor groei, werkgelegenheid, sociale samenhang en lokale ontwikkeling zijn. In de overeenkomst wordt tevens onderkend dat een strategische benadering van culturele samenwerking ertoe kan leiden dat problemen als radicalisering en vreemdelingenhaat efficiënter worden aangepakt. De overeenkomst bevat bepalingen om de inspanningen ter bescherming en instandhouding van materieel en immaterieel cultureel erfgoed op te voeren.

Titel III Inclusieve duurzame economische ontwikkeling

In de overeenkomst wordt verklaard dat inclusieve en duurzame economische groei die alle mensen ten goede komt essentieel is voor het verwezenlijken van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling. In de overeenkomst wordt onderkend dat volledige en productieve werkgelegenheid en waardig werk voor iedereen van cruciaal belang zijn voor het uitbannen van armoede en voor welvaart. Ook wordt erin verklaard dat gendergelijkheid en de economische empowerment van vrouwen en jongeren uiterst belangrijke randvoorwaarden zijn voor duurzame economische groei.

In de overeenkomst wordt tevens bepaald dat de partijen zullen samenwerken om de juiste voorwaarden te scheppen voor meer investeringen, economische diversificatie, regionale economische integratie, een intensiever handelsverkeer en de ontwikkeling van de particuliere sector in alle sectoren. Het bevorderen van investeringen en het ontwikkelen van de particuliere sector moeten centraal staan in het partnerschap.

Economische dialoog

De overeenkomst bevat bepalingen inzake de economische dialoog, met name om het proces van economische hervormingen te bevorderen door zo nodig het inzicht in de basiselementen van de respectieve economieën van de partijen te verbeteren. De partijen komen overeen informatie en standpunten inzake macro-economisch beleid en structurele hervormingen uit te wisselen. Zij kunnen daarnaast gezamenlijk analyses maken van economische vraagstukken van wederzijds belang, bijvoorbeeld kaders voor begrotings- en monetair beleid en de instrumenten voor de uitvoering van dat beleid.

In de overeenkomst worden ook bepalingen opgenomen over samenwerking inzake de ontwikkeling en uitvoering van systemen voor een goed beheer van de openbare financiën, die verenigbaar zijn met de grondbeginselen van doeltreffendheid, transparantie en verantwoordingsplicht.

Investerings en ontwikkeling van de particuliere sector

In de overeenkomst wordt onderkend dat het een kerndoelstelling van het partnerschap is de kansen voor burgers en ondernemingen uit de EU en de ACS-landen aanzienlijk te verbeteren, met als resultaat inclusieve groei, met waardig werk voor iedereen.

De partijen werken samen om een efficiënt economisch kader te scheppen met het oog op een aanzienlijke verhoging van het niveau van duurzame en verantwoorde investeringsstromen tot wederzijds voordeel. Met inachtneming van de bevoegdheden van de EU en haar lidstaten bevorderen de partijen de ontwikkeling van een aantrekkelijk en stabiel investeringsklimaat, door transparante en open regels voor investeerders en solide regelgevingskaders te ondersteunen, alsmede mechanismen te onderzoeken die ruimte bieden voor wederkerige publieke en particuliere investeringsstromen, met name via garanties voor particuliere investeringen, het bevorderen van investeringen en financiering vanuit de diaspora en het verbeteren van het ondernemingsklimaat, de overdracht van kapitaal en technologieën, alsmede de uitwisseling van informatie over investeringsmogelijkheden.

De partijen verlenen steun aan de rol van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen en startende ondernemingen als cruciale wegbereiders van zowel inclusieve economische groei en innovatie als duurzame ontwikkeling. Hiertoe werken zij samen om micro-, kleine en middelgrote ondernemingen en startende ondernemingen uit zowel de EU als de partnerlanden in staat te stellen zich daadwerkelijk in billijke omstandigheden in duurzame toeleverings- en waardeketens te integreren.

De partijen onderkennen dat adequate infrastructuur - met inbegrip van vervoer, energie, water en digitale connectiviteit - alsmede onderzoek en innovatie sleutelfactoren en hefboomen zijn voor duurzame economische groei.

De partijen werken tevens meer samen op het gebied van technisch en beroepsonderwijs en technische en beroepsopleidingen en zorgen ervoor dat deze beter inspelen op de kansen en vaardighedenbehoeften op de arbeidsmarkt.

De partijen versterken de dialoog en de samenwerking met het oog op betere financiële integratie en toegang tot verantwoorde financiering met behulp van een brede waaier van financiële diensten en innovatieve financieringsinstrumenten en -mechanismen, waaronder leningen, aandelen, kredieten en verzekeringen, met name door het ondersteunen van de ontwikkeling van kapitaalmarkten, alsmede veilige, goed gecontroleerde en open financiële stelsels en instrumenten.

De partijen streven naar de overgang naar een emissiearme, hulpbronnenefficiënte en circulaire economie, onder meer door steun te bieden aan duurzame consumptie- en productiebenaderingen en ecologisch verantwoord beheer van afval en van chemische stoffen, en tevens naar het uitfaseren van vanuit milieuoogpunt en economisch oogpunt schadelijke subsidies.

De partijen bevestigen dat zij aan de sociale dialoog gehecht zijn. De partijen herhalen dat de mensenrechten, de fundamentele arbeidsnormen en de milieunormen in de particuliere sector en bij investeringsactiviteiten in acht moeten worden genomen. De partijen bevestigen het beginsel van de vrijheid van vereniging en herhalen hun toezegging om de internationaal erkende arbeidsnormen en sociale normen, zoals die zijn vastgelegd in de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en andere instellingen, te bevorderen en effectief toe te passen. Zij beloven ook meer en waardige banen te creëren die bijdragen tot de economische en sociale integratie en empowerment van vrouwen, jongeren en de armsten en meest kwetsbaren.

De partijen garanderen dat de beginselen van maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoorde bedrijfsvoering, budgettaire en ecologische verantwoordelijkheid, transparantie en aansprakelijkheid in de hele waardeketen worden toegepast en nageleefd, overeenkomstig internationaal erkende richtsnoeren en beginselen.

Samenwerking op het vlak van handel

De partijen onderkennen het belang van handel en investeringen voor de algemene betrekkingen tussen de ACS-landen en de EU, alsmede voor de ontwikkeling van de ACS-economieën. Zij stemmen ermee in het handelsverkeer en de investeringsstromen tussen de partijen te bevorderen, hetgeen hun integratie in de regionale economie en de wereldeconomie zal bevorderen.

De partijen zeggen opnieuw toe hun in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) aangegane verplichtingen na te komen en de doelstellingen van de WTO te bevorderen.

De overeenkomst streeft naar het faciliteren van regionale handel en investeringen. In dit verband nemen de partijen alle noodzakelijke maatregelen om de vruchten te plukken van het stabiele en voorspelbare kader dat wordt geboden door de economische partnerschapsovereenkomsten (EPO's) - met inbegrip van de mogelijkheid om de overeenkomsten in voorkomend geval te verbreden en te verdiepen, overeenkomstig de rendez-vousclausules en met instemming van de respectieve partijen - en door andere preferentiële handelsregelingen.

De partijen bevestigen dat de eerbiediging van de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat, de non-proliferatie van massavernietigingswapens, alsmede behoorlijk bestuur, essentiële en fundamentele onderdelen uitmaken van alle gesloten of te sluiten EPO's.

De partijen komen overeen de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, in het bijzonder de micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, bij dialogen over handel en handelsgerelateerde aangelegenheden, alsmede bij de uitvoering van de EPO's, te bevorderen.

De partijen komen overeen een dialoog aan te gaan op de passende niveaus en wanneer nodig, alsmede om in internationale fora samen te werken inzake handelsaangelegenheden.

De partijen bevestigen hun toezegging om duurzame ontwikkeling, met inbegrip van de sociale en ecologische aspecten ervan, te integreren in alle wederzijdse handelsbetrekkingen, om eerlijke en ethische handel te propageren en om de samenwerking en dialogen met alle relevante actoren op deze gebieden te versterken.

De partijen bevestigen hun respectieve verplichtingen in het kader van internationale instrumenten op het vlak van handel in diensten en intensiveren de dialoog en samenwerking ter zake op de passende niveaus. In voorkomend geval herhalen zij toezeggingen op specifieke terreinen, bijvoorbeeld inzake zee- en luchtvervoer en informatie- en communicatietechnologieën.

Evenzo bevestigen de partijen hun respectieve verplichtingen in het kader van internationale overeenkomsten en andere instrumenten op handelsgerelateerde gebieden, zoals op het gebied van intellectuele-eigendomsrechten, het wegnemen van non-tarifaire belemmeringen, overheidsopdrachten, een doeltreffend en degelijk mededingingsbeleid, met inbegrip van transparantie met betrekking tot overheidssubsidies, douane en handelsfacilitatie, harmonisatie op het gebied van regelgeving, normalisatie en certificering, alsmede sanitaire en fytosanitaire maatregelen. Voorts zullen zij de samenwerking en dialoog op deze terreinen op de passende niveaus versterken.

Titel IV Milieuduurzaamheid, klimaatverandering en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen

In de overeenkomst wordt onderkend dat de aantasting van het milieu en de klimaatverandering een ernstige bedreiging vormen voor het verwezenlijken van duurzame ontwikkeling, daar het leven en de levenskwaliteit van de huidige en toekomstige generaties aan hoge risico's worden blootgesteld. In dat verband herinneren de partijen eraan dat de bescherming van het milieu en de strijd tegen de klimaatverandering nauw verweven zijn met de andere strategische prioriteiten van de overeenkomst, met name vrede en veiligheid, alsmede met duurzame en inclusieve economische ontwikkeling.

De partijen streven ernaar samen te werken om vaart te zetten achter het verwezenlijken van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen in verband met milieu en klimaatverandering, en achter het uitvoeren van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

De partijen verbinden zich ertoe in een internationaal kader nauwer samen te werken en doeltreffende allianties op te bouwen in verband met relevante vraagstukken, met name klimaatverandering, duurzame en hernieuwbare energie en inspanningen op het gebied van energie-efficiëntie, oceaangovernance en waterbeheer, biodiversiteit en het bevorderen van op de natuur gebaseerde oplossingen. Zij komen ook overeen milieuduurzaamheid, de klimaatveranderingsdoelen en het streven naar groene groei op te nemen in alle beleidsmaatregelen, -plannen en -investeringen, alsmede om de samenwerking met lokale overheden, het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector te versterken, en ongeacht welke vorm van kwetsbaarheid aan te pakken, zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten.

De partijen onderkennen dat ambitieus optreden op het vlak van mitigatie én adaptatie, met inbegrip van rampenrisicovermindering, van essentieel belang is om de negatieve effecten van klimaatverandering te beheersen en te verminderen. Daartoe komen zij overeen ambitieuze, kwantificeerbare en billijke mitigatieverplichtingen in te stellen, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende nationale omstandigheden en de veranderende economische realiteit en capaciteiten. Zij komen overeen adaptatieplannen in de nationale processen te integreren en ervaringen uit te wisselen om klimaatveerkrachtige duurzame ontwikkeling tot stand te brengen. Zij verbinden zich er ook toe investeringen en de creatie van waardige banen te bevorderen in een hulpbronnen-efficiënte en emissiearme groene economie.

De partijen steunen en bevorderen initiatieven die erop gericht zijn het vermogen van de minst ontwikkelde landen en kleine insulaire ontwikkelingslanden om vroegtijdige waarschuwingen en risico-informatie te genereren, aanzienlijk te vergroten.

De partijen verlenen steun aan en houden in alle beleidsdomeinen rekening met het in stand houden en duurzaam beheren en gebruiken van natuurlijke hulpbronnen, met inbegrip van land en water, het bevorderen van de kringloopeconomie en duurzame consumptie- en productiepraktijken, en het behoud en het duurzame beheer van de biodiversiteit en de ecosystemen, met inbegrip van bosbouw, en de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren planten en in hout. Om te komen tot gezonde en productieve oceanen, bevorderen zij de bescherming en het herstel van mariene ecosystemen en de instandhouding en het duurzame beheer van mariene hulpbronnen en duurzame visserij, en pakken zij het probleem van de verzuring van de oceanen aan. De overeenkomst bevat ook bepalingen om te zorgen voor een verantwoord beheer van landeigendom, visserij en bossen.

De partijen houden bij het intensiveren van hun samenwerking rekening met:

- de kwetsbaarheid van kleine insulaire ontwikkelingslanden en van de bevolking in kustgebieden, in het bijzonder gezien de dreiging van klimaatverandering;
- de blootstelling van landen aan verergerende droogtes, overstromingen, waterschaarste, bodem- en bosdegradatie, ontbossing en verwoestijning;
- de verbanden tussen rampenrisicovermindering en aanpassing aan strategieën en activiteiten inzake klimaatverandering, alsmede hun nauwe samenhang met veerkracht, mitigatie van klimaatverandering, ecosysteemdiensten en voedselzekerheid, en de samenhang met ontheemding, migratie en veiligheid.

De partijen werken samen op het gebied van risicofinanciering en -overdracht, onder meer wat betreft budgetten voor onvoorziene uitgaven, kredieten en oplossingen voor de risico-overdracht, zoals verzekeringsoplossingen.

Titel V Vrede, veiligheid en recht

In de overeenkomst wordt onderkend dat het streven naar vrede, stabiliteit en veiligheid, met inbegrip van menselijke veiligheid en veerkracht, een cruciale voorwaarde is voor het bewerkstelligen van duurzame ontwikkeling en welvaart. Er wordt nogmaals gesteld dat zonder vrede en veiligheid geen duurzame ontwikkeling mogelijk is en dat duurzame vrede en veiligheid niet mogelijk zijn zonder inclusieve ontwikkeling.

In de overeenkomst wordt ook onderkend dat klimaatverandering, druk op het milieu en aantasting van het milieu directe en indirecte gevolgen hebben voor de internationale veiligheid en stabiliteit, waarbij de mensen in de meest fragiele en kwetsbare situaties het hardst worden getroffen, bestaansmiddelen verloren gaan, het risico op rampen toeneemt, en tot mensen tot ontheemding worden gedwongen en de dreiging van sociale en politieke onrust, evenals sterke spanningen op veiligheidsgebied, verergeren.

De partijen hanteren een geïntegreerde aanpak van conflicten en crises die preventie-, bemiddelings-, geschillenbeslechts- en verzoeningsinspanningen omvat en waarin zowel civiele als militaire vermogens aan bod komen, onder meer via hervormingen van de veiligheidssector, en waarin tegelijk bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare situaties. Zij werken nauw samen met continentale en regionale organisaties, alsmede met de VN, internationale financiële instellingen en derde landen. De partijen streven naar inclusieve en participatieve mechanismen en structuren voor dialoog en consensusvorming, met steun voor de actieve participatie van jongeren en vrouwen, en met betrokkenheid van lokale gemeenschappen en maatschappelijke organisaties. De partijen onderkennen dat vrouwen en meisjes belangrijke aanjagers zijn van ontwikkeling en verandering. In de overeenkomst wordt de betekenisvolle rol van vrouwen erkend, evenals hun daadwerkelijke participatie aan vredesopbouw, conflictpreventie, bemiddeling, geschillenbeslechting en humanitaire respons, en wordt er tegelijk rekening mee gehouden dat vrouwen en meisjes in conflicten het slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld.

De partijen werken samen met het oog op een beter beheer van de natuurlijke hulpbronnen, met inbegrip van de winningsindustrieën, ten bate van de hele samenleving en om te voorkomen dat conflicten door de illegale winning van en handel in natuurlijke hulpbronnen worden veroorzaakt en in stand worden gehouden.

De partijen verbinden zich ertoe intensiever samen te werken bij het voorkomen en bestrijden van terrorisme en gewelddadig extremisme, het aanpakken van de onderliggende oorzaken van radicalisering en het ondersteunen van sociale en economische ontwikkeling, zulks onder volledige eerbiediging van de rechtsstaat, het internationale recht, het recht inzake de mensenrechten, het vluchtelingenrecht en het internationaal humanitair recht.

De partijen tonen meer vastberadenheid bij het bestrijden van alle vormen van geweld tegen burgers, van georganiseerde criminaliteit en van illegale handel, inclusief mensenhandel en de smokkel van vuurwapens en andere wapens, wilde dieren en planten, cultuurgoederen, drugs en gevaarlijke stoffen.

De partijen verbinden zich ertoe samen te werken bij de preventie van het gebruik van hun financiële stelsels voor het witwassen van de opbrengsten van criminele activiteiten, waaronder sluikhandel en corruptie, en voor de financiering van terrorisme.

De partijen verbinden zich ertoe straffeloosheid op alle niveaus aan te pakken en in het bijzonder voor de ernstigste misdrijven die de internationale gemeenschap aangaan. Met het oog hierop bevestigen zij vastbesloten te zijn het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, en naargelang het geval, aanverwante instrumenten, te ratificeren en uit te voeren. De partijen onderkennen dat aan het Internationaal Strafhof volledige medewerking moet worden verleend, en dat de taken van de nationale strafrechters en die van het Internationaal Strafhof bij het bewerkstelligen van gerechtigheid en verzoening elkaar aanvullen.

De partijen bevestigen hun vaste voornemen om de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor te bestrijden in volledige overeenstemming met de bestaande verplichtingen op grond van de internationale ontwapenings- en non-proliferatieverdragen en -overeenkomsten en andere relevante internationale verplichtingen op dit gebied. De partijen bevestigen dat dit een essentieel element van deze overeenkomst vormt.

De partijen voeren de strijd op tegen de illegale vervaardiging, overdracht, verspreiding, buitensporige accumulatie en ongecontroleerde verspreiding van antipersoneelmijnen en andere ontplofbare oorlogsresten alsmede handvuurwapens en lichte wapens. De partijen onderkennen ook het belang van nationale controlesystemen voor wapenoverdrachten overeenkomstig internationale standaardovereenkomsten.

De partijen verbinden zich tot het beschermen van kritieke infrastructuur en het beperken van chemische, biologische, radiologische en nucleaire risico's of van risico's van criminele, accidentele of natuurlijke oorsprong, alsmede het versterken van de veiligheid van de burgerluchtvaart en de zeevaart, onder meer door de strijd tegen piraterij en gewapende overvallen op zee.

De partijen verbinden zich ertoe meer samen te werken om de cyberbeveiliging te bevorderen, geavanceerde technologische criminaliteit, cybercriminaliteit en elektronische criminaliteit te voorkomen en te bestrijden en netwerken beter te beveiligen door uitwisseling van gegevens en praktijkervaring, overeenkomstig hun nationale wetgeving en hun internationale verplichtingen inzake mensenrechten.

De partijen komen overeen samen te werken om een hoog niveau van bescherming van persoonsgegevens te verzekeren, overeenkomstig de toepasselijke internationale instrumenten en normen, onder meer door de uitwisseling van informatie en expertise.

Titel VI Migratie en mobiliteit

Met de overeenkomst wordt de toezegging van de partijen versterkt om intensiever samen te werken in een geest van oprecht partnerschap en gedeelde verantwoordelijkheid en onder volledige inachtneming van het internationaal recht, waaronder het internationaal recht inzake de mensenrechten, en de Europese en nationale bevoegdheden.

In de overeenkomst wordt onderkend dat reguliere migratie en mobiliteit een positief effect kunnen hebben op duurzame ontwikkeling, mits zij goed worden beheerd. In de overeenkomst wordt de gezamenlijke politieke vastbeslotenheid om de onderliggende oorzaken van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding aan te pakken, bevestigd. Ook wordt het belang onderkend van zuid-zuidmigratie en door milieuproblemen en klimaatverandering veroorzaakte migratie en mobiliteit, alsmede van gedwongen ontheemding.

In de overeenkomst wordt onderkend dat het belangrijk is een alomvattende, coherente, pragmatische en evenwichtige benadering te hanteren ten aanzien van deze talrijke en onderling verbonden prioritaire beleidsterreinen, onder volledige inachtneming van het internationaal recht en het internationaal recht inzake mensenrechten en, in voorkomend geval, het internationale vluchtelingenrecht en het internationaal humanitair recht.

In de overeenkomst wordt ernaar gestreefd om, onder volledige inachtneming van het internationaal recht en de Europese en nationale bevoegdheden, profijt te trekken van veilige, ordelijke en reguliere migratie en mobiliteit en het nodige hefboomeffect te creëren en toe te passen met behulp van alle relevante maatregelen, instrumenten en hulpmiddelen, waaronder ontwikkelings-, handels- en visumbeleid, om tot meetbare resultaten te kunnen komen op het gebied van het indammen van illegale migratie en de terugkeer van irreguliere migranten. Daartoe zullen alle onderdelen van samenwerking op het gebied van migratie in de regelmatige politieke dialoog worden besproken.

De partijen onderkennen de verschillende vormen waarin leden van de diaspora kunnen meewerken aan de ontwikkeling van hun land van herkomst, onder meer met economische bijdragen, de overdracht van kennis, ervaring en technologie, alsmede in het kader van nationale verzoeningsprocessen.

De overeenkomst versterkt de toezegging van de partijen om samen te werken bij het indammen van de irreguliere migratiestromen, onder volledige inachtneming van het internationaal asielrecht, waarbij wordt onderkend dat irreguliere migratie een negatief effect heeft op de landen van herkomst, doorreis en bestemming – de ermee samenhangende humanitaire en veiligheidsproblemen inbegrepen – en het risico voor migranten verhoogt om mensenrechtenschendingen te ondergaan en het slachtoffer te worden van mensenhandel en mishandelingen.

De overeenkomst spoort met internationale verplichtingen om de mensenrechten van alle vluchtelingen en migranten te beschermen en maatregelen uit te werken tegen alle vormen van discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat, vanuit de gedachte dat mensenrechten universeel en ondeelbaar zijn. In de overeenkomst wordt bevestigd dat de partijen zich inzetten om onderdanen van derde landen billijk te behandelen. De partijen streven ernaar doeltreffende integratiemaatregelen te treffen voor de personen die legaal op hun grondgebied verblijven.

In de overeenkomst wordt bevestigd dat de partijen wettelijk verplicht zijn hun onderdanen die illegaal op het grondgebied van een andere partij verblijven onvoorwaardelijk terug te nemen en te zorgen voor een vlotte en doeltreffende uitvoering van deze verplichting. Met het oog daarop bevat de overeenkomst concrete bepalingen over de wijze waarop deze verplichtingen in de praktijk moeten worden gebracht en ervoor moet worden gezorgd dat zij kunnen worden nagekomen.

De overeenkomst bevat ook een toezegging van de partijen om erop toe te zien dat de rechten en de waardigheid van het individu ten volle worden beschermd en geëerbiedigd, onder meer in het kader van procedures voor terugkeer van irreguliere migranten naar hun land van herkomst. De partijen komen overeen nauwer samen te werken om terugkeer en hervestiging evenals duurzame herintegratie van terugkeerders te faciliteren, overeenkomstig de beginselen inzake partnerschap en gedeelde verantwoordelijkheid.

In de overeenkomst komt de vastbeslotenheid van de partijen tot uiting om hun inspanningen op te voeren voor het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en migrantensmokkel, het bevorderen en ondersteunen van geïntegreerd grensbeheer, onder meer grenscontroles, het voeren van gezamenlijke financiële onderzoeken en samenwerking bij strafrechtelijke vervolging.

De overeenkomst bevat een verplichting voor de partijen om vluchtelingen en andere ontheemden beter te beschermen in overeenstemming met het internationaal recht en het internationaal recht inzake mensenrechten, en in voorkomend geval, het internationaal vluchtelingenrecht en het internationaal humanitair recht, in voorkomend geval hun integratie in gastlanden te ondersteunen en de capaciteit van de landen van eerste opvang, doorreis en bestemming te versterken. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar personen in kwetsbare situaties en hun specifieke behoeften, onder meer vrouwen, kinderen, en niet-begeleide minderjarigen.

DEEL 3 INTERNATIONALE SAMENWERKING

In de overeenkomst wordt bevestigd dat de partijen hechten aan een op regels gebaseerde wereldorde, met multilateralisme als basisbeginsel en de VN als kern, met het oog op het verankeren van vrede en rechtvaardigheid, welvaart, duurzame ontwikkeling en de duurzame bescherming van gemeenschappelijke natuurlijke rijkdommen.

Dit zal tot uiting komen in een vastbeslotenheid om de multilaterale instellingen te hervormen en te versterken om ze doeltreffender, verantwoordelijker en representatiever te maken. De overeenkomst dient tevens ter bevordering en ondersteuning van de mensenrechten, de democratie, de rechtsstaat en justitie op internationaal vlak, en zorgt ervoor dat alle partijen de noodzakelijke stappen zetten om essentiële internationale overeenkomsten en verdragen te ratificeren, uit te voeren en in nationale wetgeving om te zetten.

De overeenkomst houdt een aanzienlijke versterking in van de bereidheid van de partijen om de krachten te bundelen op terreinen waar het partnerschap een aanzienlijke meerwaarde kan bieden om vaart te zetten achter een mondiaal optreden. De partijen komen overeen om regelmatig op zowel politiek als operationeel niveau na te gaan over welke strategische vraagstukken eensgezindheid bestaat om tijdig en gecoördineerd te kunnen optreden, onder meer bij stemmingen, in het kader van de desbetreffende internationale fora en initiatieven. Zij zullen meer bepaald een beroep doen op ministeriële bijeenkomsten en overeenkomen passende coördinatiemechanismen te gebruiken of in te stellen met het oog op een optimale samenwerking in het kader van de Verenigde Naties, de Wereldhandelsorganisatie en andere internationale verbanden.

In de overeenkomst wordt bepaald dat de partijen er actief naar kunnen streven nauw samen te werken en strategische allianties te smeden met derde landen en/of groepen die hun waarden en belangen delen, om hun invloed op diplomatiek vlak in internationale fora te versterken.

3. PARTNERSCHAP EU-AFRIKA

Deel 1 BASIS VOOR SAMENWERKING

In de overeenkomst wordt verklaard dat het partnerschap tussen de EU en Afrika bestaat uit de algemene doelstellingen, beginselen en verplichtingen uit het algemene deel van deze overeenkomst en uit de specifieke doelstellingen en verplichtingen van dit protocol. Het algemene deel en het protocol zijn complementair en versterken elkaar onderling.

De overeenkomst verdiept de bestaande betrekkingen tussen de Europese Unie en Afrika en brengt een wederzijds voordelig politiek partnerschap tot stand, zodat het mogelijk wordt zowel de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling als essentiële belangen van elke partij te realiseren.

Meer specifiek treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer om:

- vreedzame en veerkrachtige samenlevingen op te bouwen en de demografische ontwikkelingen aan te pakken om te voldoen aan de legitieme verwachtingen van de huidige en toekomstige generaties Europeanen en Afrikanen;
- publieke en particuliere investeringen, handel en regionale economische integratie te stimuleren, en bij te dragen tot het creëren van waardig werk voor iedereen;
- de mensenrechten te propageren, eerbiedigen en verwezenlijken; de gelijke rechten van vrouwen en meisjes te beschermen en hun economische, sociale en politieke empowerment te bevorderen, gendergelijkheid tot stand te brengen en ervoor te zorgen dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsgebieden; de verwachtingen van jongeren te ondersteunen en weerwerk te bieden tegen elke vorm van discriminatie en marginalisatie die kan bijdragen tot gewelddadig extremisme;
- ongelijkheden weg te werken en sociale cohesie te bevorderen om armoede uit te bannen, niemand aan zijn lot over te laten en de negatieve effecten van aanslepende humanitaire crises aan te pakken; mobiliteit en migratie in kansen omzetten en de voordelen van een goed beheerde migratie benutten, de irreguliere migratie indammen en de diepere oorzaken ervan aanpakken, onder volledige inachtneming van het internationaal recht en de Europese en nationale bevoegdheden;

- steun te werven voor landen om zich via gecoördineerde klimaatactie aan te passen aan de gevolgen van de klimaatverandering en op de lange termijn koolstofarme economieën tot stand te brengen, en te zorgen voor een eerlijke toegang tot en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen om onbenutte economische mogelijkheden te benutten, de biodiversiteit te handhaven en elk illegaal gebruik, onder meer voor het in stand houden van conflicten, te voorkomen.

De overeenkomst bouwt voort op de gemeenschappelijke strategie Afrika-EU en versterkt en actualiseert deze. In de overeenkomst wordt ook verwezen naar essentiële documenten voor beide partijen, in het bijzonder de Agenda 2063 van Afrika, de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie en de Europese consensus inzake ontwikkeling.

In de overeenkomst is een toezegging van de partijen opgenomen om het partnerschap EU-Afrika uit te voeren door middel van opeenvolgende actieplannen op nationaal, regionaal en continentaal niveau. Met de overeenkomst wordt een systeem ingevoerd om de vooruitgang te monitoren, door middel van dialoog op alle niveaus, via een multistakeholderbenadering, op basis van duidelijke indicatoren en meetbare resultaten, teneinde ervoor te zorgen dat de uitvoering op schema blijft.

Met de overeenkomst worden de speciale banden erkend tussen de ultraperifere gebieden van de EU en de landen en gebieden overzee (LGO's) en talrijke Afrikaanse landen.

De overeenkomst omvat een verklaring dat de partijen het partnerschap EU-Afrika regelmatig dienen te herzien, teneinde het aan de veranderende omstandigheden aan te passen.

Deel 2 STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Titel I Vrede en veiligheid

In de overeenkomst wordt herhaald dat de partijen eraan hechten de partnerschappen voor vrede en veiligheid op nationaal, regionaal en continentaal niveau te verdiepen, met het oog op meer stabiliteit en welvaart in beide continenten.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

vrede en veiligheid

- versterken van samenwerking, coördinatie en dialoog (ook met de VN en derde landen) inzake alle vormen van conflict en geweld, gaande van preventie en vroegtijdige waarschuwing tot duurzame vredesopbouw via bemiddeling, crisisbeheersing, stabilisatie en hervorming van de veiligheidssector;
- bijdragen tot de participatie van vrouwen in het vredesproces en in bemiddelingspogingen, zoals vastgelegd in VN-resolutie 1325;
- aanpakken van de belangrijkste oorzaken van instabiliteit, waaronder politieke, sociale en economische uitsluiting, mensenrechtenschendingen, toegang tot grond en natuurlijke hulpbronnen, betwiste grenzen, voedsel- en wateronzekerheid en gedwongen ontheemding;
- ervoor zorgen dat schendingen van het internationaal humanitair recht en schendingen van en inbreuken op het internationaal recht inzake de mensenrechten, waaronder oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide, en de rekrutering van kindsoldaten en gender- en identiteitsgerelateerd geweld naar behoren worden onderzocht en vervolgd;
- duurzaam maken van de vredes- en veiligheidsinspanningen op het continent, onder meer door een intensievere samenwerking tussen de EU, de AU, de regionale economische gemeenschappen en andere relevante subregionale organisaties, en het operationeel maken van de Afrikaanse vredes- en veiligheidsarchitectuur (APSA) ondersteunen;

terrorisme en georganiseerde misdaad

- voorkomen en bestrijden van terrorisme in al zijn vormen, waarbij die factoren worden aangepakt die een klimaat kunnen creëren dat bevorderlijk is voor radicalisering en werving voor terrorisme, onder meer door religieuze tolerantie en de interreligieuze dialoog te stimuleren;
- bestrijden van de georganiseerde misdaad en alle vormen van illegale handel bestrijden (bv. mensenhandel en smokkel van wapens, drugs, gevaarlijke stoffen, wilde dieren en planten en cultuurgoederen);
- versterken van de maritieme veiligheid, onder meer door het bestrijden van piraterij en gewapende overvallen op zee, teneinde veilige, doeltreffende en zuinige handelsstromen over zee tot stand te brengen;
- onderzoeken van de band tussen ernstige en grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en terrorisme.

Titel II Mensenrechten, fundamentele vrijheden, democratie, rechtsstaat en behoorlijk bestuur

De overeenkomst sterkt de partijen in hun vastbeslotenheid om de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te bevorderen, te beschermen en te verwezenlijken, de democratie en de rechtstaat te bevorderen en te versterken, te zorgen voor een verantwoordingsplichtig, transparant en inclusief bestuur dat burgers en maatschappelijke organisaties voldoende ruimte biedt om hun verwachtingen ten aanzien van de beleidsvorming kenbaar te maken, en te onderkennen dat staten verantwoordelijkheden hebben, en burgers individuele en collectieve rechten. De rechten van jongeren, vrouwen en meisjes zullen speciale aandacht krijgen en worden gemonitord.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

mensenrechten, fundamentele vrijheden en democratie

- voorrang geven aan de ratificatie en uitvoering van het Afrikaans Handvest van de rechten van de mens en de volkeren en het Afrikaanse handvest inzake democratie, verkiezingen en bestuur;
- volledig toepassen van het non-discriminatiebeginsel met betrekking tot etniciteit, geslacht, leeftijd, handicap, godsdienst of geloof, seksuele gerichtheid en genderidentiteit, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de intrekking van discriminerende wetgeving;

- bevorderen van dialoog en samenwerking met betrekking tot de afschaffing van de doodstraf en bestrijden van alle vormen van foltering en mishandeling, ook wangedrag door veiligheidstroepen;
- bevorderen van gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meisjes en toewerken naar de uitbanning van gendergerelateerd en huiselijk geweld en seksuele uitbuiting en uitbuiting van werknemers;
- bevorderen van de rechten van het kind, toewerken naar het uitbannen van kinderarbeid en kindermisbruik, en uitvoeren van het Afrikaans handvest inzake de rechten en het welzijn van het kind;
- bevorderen van de rechten van personen met een handicap en krachtiger maatregelen treffen voor hun volledige integratie in de samenleving;
- zorgen voor inclusieve, transparante en geloofwaardige verkiezingen, waarbij de verkiezingscycli en de constitutionele bepalingen tijdig worden geëerbiedigd;
- ondersteunen van de prerogatieven van verkozen nationale parlementen op het vlak van wetgeving, begroting en toezicht;
- zich inzetten voor pluralistische samenlevingen en ondersteunen, in stand houden en verruimen van een faciliterende ruimte voor maatschappelijke organisaties op het vlak van belangenbehartiging en beleidsvorming, zorgen voor toegang tot informatie, de vrijheid van meningsuiting, vergadering en vereniging waarborgen en werk maken van vrije en onafhankelijke media om regeringen ter verantwoording te roepen teneinde een constructieve verhouding tussen staat en burger tot stand te brengen;

de rechtsstaat, justitie en behoorlijk bestuur

- opbouwen van inclusieve, verantwoordingsplichtige en transparante openbare instellingen en toezichtmechanismen en bevorderen van een goed beheer van de overheidsfinanciën, evenals een breder gebruik van e-overheidsoplossingen;
- ontwikkelen van krachtige, beveiligde en inclusieve identificatiesystemen om ervoor te zorgen dat elke Afrikaanse burger over een juridische identiteit beschikt;
- corruptie bestrijden en wetgeving invoeren om illegale geldstromen, fraude en elke vorm van georganiseerde misdaad een halt toe te roepen;

- samenwerken om in overeenstemming met internationale normen te voorkomen dat financiële stelsels, instellingen en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen worden gebruikt voor het witwassen van de opbrengsten van criminele activiteiten (zoals sluikhandel en corruptie) en voor terrorismefinanciering;
- zorgen voor een duurzaam, verantwoordelijk en transparant beheer van inkomsten uit natuurlijke hulpbronnen en hervormingen doorvoeren om te zorgen voor eerlijk, rechtvaardig en duurzaam fiscaal beleid;
- bevorderen van de rechtsstaat op alle niveaus en zorgen voor effectieve en eerlijke toegang tot de rechter en, met name, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en een eerlijke en tijdige rechtsbedeling;
- aanpakken van belastingfraude, belastingontduiking en agressieve fiscale planning, met bijzondere aandacht voor grotere belastingtransparantie, uitwisseling van informatie en eerlijke belastingconcurrentie, overeenkomstig de desbetreffende internationale normen en structuren.

Titel III Menselijke ontwikkeling en waardigheid

In de overeenkomst wordt het vaste voornemen van de partijen bevestigd om armoede in al haar vormen tegen 2030 uit te bannen, ongelijkheid doeltreffend aan te pakken, sociale cohesie te bevorderen, gendergelijkheid te bewerkstelligen en de voorwaarden te scheppen voor een doeltreffende participatie van de burgers aan het democratische leven en een actieve bijdrage tot duurzame economische groei. In de overeenkomst wordt sociale bescherming tevens erkend als een fundamentele investering voor het uitbannen van armoede en het bestrijden van ongelijkheid, en als een belangrijk middel om een zelfversterkende cyclus naar inclusieve en duurzame economische ontwikkeling te creëren, aangezien aldus economische winst opnieuw breder kan worden geïnvesteerd in de samenleving en de bevolking.

De overeenkomst is gericht op het uitdragen, beschermen en doen naleven van alle mensenrechten en het volledig en doeltreffend uitvoeren van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de internationale conferentie over bevolking en ontwikkeling en van de resultaten van de toetsingsconferenties daarvan, en op de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. De overeenkomst is bijgevolg gericht op het bevorderen, beschermen en doen naleven van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die zijn seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. In de overeenkomst wordt voorts de nadruk gelegd op de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

onderwijs

- ervoor zorgen dat iedereen toegang heeft tot voor- en vroegschoolse ontwikkeling, zorg en kleuteronderwijs van hoge kwaliteit en dat iedereen volwaardig, gratis, gelijkwaardig basis- en voortgezet onderwijs van hoge kwaliteit afrondt door een versterking van de inclusieve nationale onderwijsstelsels op alle niveaus, ook in nood- en crisissituaties;
- verhogen van het aantal inschrijvingen in en de kwaliteit van het tertiair onderwijs en zorgen voor technische en beroepsopleiding, werkplekleren en volwasseneneducatie, met het oog op de totstandkoming van een kritische massa van geschoolde werknemers die vertrouwd zijn met innovatie en opgeleide jongeren;
- stimuleren van het gebruik van toegankelijke en betaalbare digitale technologieën voor het onderwijs en de ontwikkeling van digitale vaardigheden en geletterdheid;
- stimuleren van de mogelijkheden voor onderzoeksprojecten in samenwerkingsverband op het gebied van wetenschap, technologie en onderzoek, en bevorderen van open gegevens en innovatie, waarbij wordt gestreefd naar wetenschappelijke topprestaties tot wederzijds voordeel;

gezondheidszorg

- zorgen voor een universele gezondheidszorgdekking en een gelijkwaardige toegang tot gezondheidsdiensten door verbeterde nationale gezondheidsstelsels op alle niveaus;
- ondersteunen van toegang tot geneesmiddelen, vaccins en diagnostiek, om vooruitgang te boeken bij de verwezenlijking van de doelstelling van veilige, betaalbare en essentiële geneesmiddelen en vaccins voor iedereen;
- versterken van de capaciteit voor vroegtijdig waarschuwen, beperken van risico's en beheersen van nationale en mondiale gezondheidsrisico's, ook op het gebied van dieren- en plantgezondheid;
- stimuleren van onderzoek en uitwisseling van kennis, ervaringen en beste praktijken;

sociale bescherming

- maatregelen nemen voor het bereiken en handhaven van een toename van het inkomen van de onderste 40% van de bevolking die sneller verloopt dan het nationale gemiddelde;
- uitbreiden van de sociale bescherming om geleidelijk tot universele dekking te komen, via een elementaire inkomenszekerheid en passende en veerkrachtige socialebeschermingsstelsels;
- scheppen van meer inclusieve en goed functionerende arbeidsmarkten en een werkgelegenheidsbeleid voeren dat gericht is op waardig werk voor iedereen, met inbegrip van een vlottere overgang van de informele naar de formele economie, en gendergerelateerde beroepssegregatie voorkomen;

gendergelijkheid

- ervoor zorgen dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen;
- ondertekenen, ratificeren en volledig uitvoeren van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW) en degenen die dat nog niet hebben gedaan, ertoe oproepen het aanvullend protocol daarbij inzake vrouwenrechten te ondertekenen, te ratificeren en volledig ten uitvoer leggen;

- de lichamelijke en psychologische integriteit van meisjes en vrouwen garanderen door uitbanning van alle vormen van discriminatie en gendergerelateerd en seksueel geweld, waaronder mensenhandel, vrouwelijke genitale verminking en andere schadelijke traditionele praktijken alsook kind-, vroegtijdige en gedwongen huwelijken;
- ervoor zorgen dat de sociale rechten van meisjes en vrouwen worden geëerbiedigd en bevorderd, in het bijzonder op het vlak van onderwijs en gezondheidszorg, waarbij de kritische rol wordt erkend die vrouwen vervullen voor de totstandkoming van een demografisch dividend;
- meisjes en vrouwen een zwaarder wegende stem geven en meer laten deelnemen aan het politieke leven door een grotere aanwezigheid van vrouwen in verkiezings-, beleids- en bestuursprocessen, en in vredesprocessen en bemiddelingsinspanningen;
- versterken van de economische rechten van vrouwen, faciliteren van hun toegang tot economische mogelijkheden, gelijke beloning, financiële diensten en werkgelegenheid, het beheren en gebruiken van land en andere productiemiddelen, en steunen van vrouwelijke ondernemers;

jongeren

- meer bijstand verlenen aan jongeren bij het verwerven van arbeidsmarktrelevante vaardigheden via onderwijs, beroeps- en technische opleiding en toegang tot digitale technologieën;
- steunen van jong ondernemerschap en bevorderen van nieuwe, duurzame banen met waardige arbeidsomstandigheden;
- bevorderen van empowerment en verantwoordelijk burgerschap van jongeren door ruimte te creëren voor hun actieve deelname aan het politieke leven en aan het vredesproces en de bemiddelingsinspanningen, ondersteuning bieden aan initiatieven in het kader van de interculturele dialoog tussen jongerenorganisaties, en de opkomst van gewelddadige radicalisering tegengaan;

voedsel- en voedingszekerheid

- ervoor zorgen dat iedereen toegang heeft tot voldoende, voedzame, veilige en betaalbare levensmiddelen met het oog op de uitbanning van hongersnood en andere voedselcrises;
- versterken van de coördinatie tussen ontwikkeling en humanitair optreden om beter te anticiperen op voedselcrises en in verband daarmee preventieve en voorbereidende maatregelen te nemen, ervoor zorgen dat tijdig wordt opgetreden om voedsel lokaal ter beschikking te stellen en de diepere oorzaken van buitensporige prijsschommelingen, alsook de gevolgen van de klimaatverandering voor de voedsel- en voedingszekerheid aanpakken;
- de blootstelling van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen beperken door sterkere sociale vangnetten;
- ervoor zorgen dat de toezeggingen voor de bestrijding van alle vormen van ondervoeding worden nagekomen en dat bijzondere aandacht wordt besteed aan ondervoeding in samenlevingen met een zwakke institutionele capaciteit of waar regelmatig terugkerende rampen of conflicten een verwoestend effect hebben op de meest kwetsbare groepen, zoals het geval is in fragiele staten;

waterbeheer en -zekerheid

- toegang verzekeren tot veilig en voldoende drinkwater om tegemoet te komen aan veilig beheerde niveaus, waaronder sanitaire voorzieningen en hygiëne, en de gezondheid en welzijnsniveaus vrijwaren;
- zorgen voor een duurzaam waterbeheer en efficiënte watervoorziening voor sociaal-economische ontwikkeling en activiteiten, en ecosystemen bij watertoewijzing en -beheer handhaven en beschermen;
- bevorderen van de samenwerking op het vlak van een grensoverschrijdende waterhuishouding met het oog op de duurzaamheid van zoetwaterhulpbronnen, het voorkomen van bodemdegradatie en woestijnvorming, het beheren van de onzekerheden van watergerelateerde risico's (bv. overstromingen, droogte en verontreiniging), en het voorkomen van risico's op conflicten;
- bijdragen tot de aanpassing aan de klimaatverandering in de watersector;

culturele samenwerking

- steunen van cultuur als motor voor sociale en economische ontwikkeling;
- bevorderen van cultuur, interculturele dialoog en creatieve bedrijfstakken;
- stimuleren van culturele uitwisselingen en uitvoeren van gemeenschappelijke initiatieven op diverse culturele gebieden;
- bevorderen van de bescherming en handhaving van materieel en immaterieel cultureel erfgoed alsook de diversiteit van cultuuruitingen.

Titel IV Inclusieve duurzame economische ontwikkeling

De overeenkomst versterkt de economische en handelsbetrekkingen tussen de partijen, verbetert de macro-economische en financiële stabiliteit, stimuleert en bevordert investeringen en bedrijfskansen en ondersteunt economische diversifiëring en de overgang naar volledige en kwalitatieve werkgelegenheid, met bijzondere aandacht voor jongeren en vrouwen, respect voor en bescherming van elementaire arbeidsnormen, waaronder de sociale dialoog. De overeenkomst versterkt de ontwikkeling van de particuliere sector in alle sectoren opdat iedereen kan profiteren van de mondialisering en de regionale integratie en opdat economische groei hand in hand gaat met milieuduurzaamheid en de groene economie ondersteunt.

Sleutelfactoren voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector

De overeenkomst bevat bepalingen om de cruciale knelpunten aan te pakken die overheidsingrijpen vereisen - naast structurele investeringen in infrastructuur (bv. energie, vervoer, technologie en digitale connectiviteit) en onderzoek en innovatie - om een ondernemingsklimaat tot stand te brengen dat bevorderlijker is voor grotere investeringsstromen en de ontwikkeling van de particuliere sector, ook tussen de twee continenten.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

- de rechtsstaat te consolideren, een ondersteunend en voorspelbaar regelgevingskader tot stand te brengen, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de bescherming van land- en eigendomsrechten, een degelijk mededingingsbeleid en transparantie met betrekking tot overheidssubsidies, intellectuele eigendom en duurzame investeringen, de vermindering van de administratieve rompslomp door een verlaging van de kosten voor certificaten, vergunningen en toegang tot financiering, en de totstandbrenging van doeltreffende en transparante belastingstelsels;
- ervoor te zorgen dat bedrijven, en in het bijzonder micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, vlot toegang krijgen tot geschikte informatie over hoe zij in Afrika en de EU zaken kunnen doen, en vereenvoudigde administratieve procedures daarvoor;
- de overheidsuitgaven doeltreffender te maken en een meer strategisch gebruik van de overheidsfinanciën te verzekeren om extra openbare en particuliere investeringen aan te boren;
- de binnenlandse toegang tot financiering te verbeteren, in het bijzonder voor micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, onder meer door hervormingen van het financieel stelsel met het oog op de ontwikkeling van levensvatbare bancaire en non-bancaire systemen, innovatieve financieringsmechanismen en microfinanciering;
- samenwerking te bevorderen en gezamenlijk optreden te faciliteren op internationaal niveau, met name om investeringen te helpen bevorderen; mechanismen voor het propageren van particuliere investeringen te creëren;
- digitale financiële diensten te ontwikkelen en te versterken, onder meer mobiele bank-systemen, door met name intensiever samen te werken bij de invoering van internationale normen en te zorgen voor open markten, consumentenbescherming en een grotere toegang tot mobiele diensten;
- meer op de vraag gerichte technische-, beroepsonderwijs- en opleidingssystemen te versterken, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Sluitsectoren voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector

In de overeenkomst wordt verklaard dat het zwaartepunt zal liggen op de volgende strategische sectoren, die naar verwachting een sterk multiplicatoreffect zullen hebben voor inclusieve en duurzame economische ontwikkeling en het scheppen van waardig werk.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

landbouw

- stimuleren en diversifiëren van de landbouw- en voedselproductie en versterken van bijzonder duurzame en klimaatveerkrachtige productiepraktijken, onder meer door een verbeterde toegang tot financiering en markten en het wegnemen van prikkels die leiden tot niet-duurzame productiesystemen;
- versterken van de positie van de producenten en exporteurs van landbouwproducten, ook kleine boeren, in de lokale, regionale en mondiale waardeketens, onder meer door het wegnemen van technische handelsbelemmeringen, capaciteitsopbouw op het vlak van sanitaire en fyto-sanitaire normen, het bevorderen van regelingen inzake eerlijke handel en het verbeteren van de verwerking van landbouwproducten;
- waarborgen van grond- en erfrechten voor vrouwen, evenals hun toegang tot financiering en markten, en tot diensten en landbouwadvisie;
- zorgen voor de registratie en bescherming van geografische aanduidingen voor Afrikaanse en Europese landbouwproducten en levensmiddelen en maatregelen nemen voor de ondersteuning van lokale gemeenschappen om optimaal gebruik te maken van de geografische aanduidingen om op te klimmen in regionale en mondiale waardeketens;

visserij en aquacultuur

- sluiten en/of vernieuwen partnerschapsovereenkomsten inzake duurzame visserij, waarbij het duurzame beheer van de visbestanden en de bevordering van de beste praktijken in het visserijbeheer worden gegarandeerd;
- bestrijden van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) en ondersteunen van de ontwikkeling van duurzaam visserijbeheer;
- ontwikkelen van duurzame aquacultuur door vereenvoudiging van de vergunningsprocedures, doeltreffende ruimtelijke planning voor een maximale efficiëntie en duurzaamheid, en een gelijk spelveld voor binnen- en buitenlandse investeerders;

duurzame energie

- bijdragen tot een duurzame toegang tot energie en verzekeren van betaalbare en betrouwbare toegang en productief energiegebruik voor iedereen, ook voor de meest kwetsbaren, en verzekeren van de toegang tot en het productief gebruik van energie voor alle economische actoren, onder andere door meer investeringen in de opwekking, transmissie en distributie van energie en in energie-efficiëntie en door open, transparante en soepel functionerende energiemarkten te bevorderen die investeringen, wederzijds voordelige technologie-overdracht, onderzoek en innovatie stimuleren;
- tot stand brengen en versterken effectieve energieverbindingen binnen Afrika en tussen Europa en Afrika om te zorgen voor een betrouwbare en betaalbare energievoorziening, en nastreven van de doelstellingen van de Europese energie-unie;
- creëren van een regelgevingsklimaat dat bevorderlijker is voor investeringen in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, en vrijmaken van meer openbare en particuliere financiering voor hernieuwbare energie en inspanningen op het gebied van energie-efficiëntie, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de succesvolle uitvoering van de desbetreffende nationale en regionale initiatieven op energiegebied, zoals het Afrikaanse initiatief voor hernieuwbare energie (AREI);

winningsgrondstoffen

- garanderen van eerlijke en verantwoordelijke toegang tot de winningsindustrieën, zonder marktverstoring, met inbegrip van diepzeemijnbouw, voor alle economische actoren, waarbij de zeggenschap van elk land over zijn natuurlijke hulpbronnen en de rechten van lokale gemeenschappen volledig worden gerespecteerd en duurzaam beheer wordt bevorderd;
- vergroten van de transparantie en verantwoordingsplicht bij het beheer van de winningsindustrieën, onder meer door het bevorderen van het Extractive Industries Transparency Initiative (initiatief inzake transparantie van winningsindustrieën, EITI) en de uitvoering van andere hiermee samenhangende initiatieven inzake de verantwoorde winning van mineralen uit conflictgebieden;

- maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoorde bedrijfsvoering versterken in de gehele waardeketen, onder meer door de ontwikkeling en/of volledige tenuitvoerlegging van de desbetreffende wetgeving, rekening houdende met de internationale normen;

vervoer en interconnectiviteit

- moderniseren van het vervoer over land en de stedelijke mobiliteit om het verkeer van goederen en personen te bevorderen en veerkrachtig en duurzaam te maken, waarbij meer transparantie en concurrentie op het gebied van planning en aanleg van infrastructuur wordt gegarandeerd;
- zorgen voor concurrentie bij het aanbieden van zeevervoerdiensten, met inbegrip van onbeperkte toegang tot havens;
- versterken van de betrekkingen in de luchtvaartsector met het oog op het stimuleren van de investeringskansen, de verbreding en verdieping van de samenwerking op het gebied van regelgeving en het verbeteren van de veiligheid en de beveiliging;
- zorgen voor betaalbare, inclusieve en betrouwbare digitale connectiviteit, met een ondersteunend regelgevingskader, en het gebruik bevorderen van het wereldwijde satellietnavigatiesysteem van de Europese Unie (Galileo) en het satellietgebaseerde augmentatiesysteem (EGNOS), met aandacht voor kwesties van wederzijds belang;

technologieën en innovatie

- ontwikkelen en versterken van de digitale economie, elektronische communicatie, vertrouwensdiensten en bescherming van persoonsgegevens, e-handel en e-overheid, en daarbij zorgen voor de ontwikkeling en het gebruik van internationale normen, open gegevens en markten, en consumentenbescherming;
- ervoor zorgen dat alle economische actoren en burgers toegang krijgen tot digitale technologieën en diensten, met inbegrip van de oprichting van een beleids- en regelgevingskader dat bevorderlijk is voor digitaal ondernemerschap en grensoverschrijdende investeringen, en digitale vaardigheden en geletterdheid bevorderen;
- bevorderen van activiteiten voor onderzoek en ontwikkeling om de wetenschappelijke vooruitgang en de overdracht van technologie en knowhow te stimuleren;

- ondersteunen van aan lokale behoeften aangepaste innovatie, economische diversificatie en de transitie naar een meer kennisgedreven economie;

toerisme

- investeringen bevorderen in de toeristische sector, door het faciliteren van marketing en promotiestrategieën, beroepsopleiding en het in gebruik nemen van digitale technologieën;
- versterken van de verwevenheid tussen de toeristische sector en andere relevante economische sectoren, met bijzondere aandacht voor milieubescherming en de bescherming van wilde dieren en planten;
- integreren van duurzaam gebruik en de bescherming van wilde dieren en biodiversiteit in de planning en de uitwerking van het toerismebeleid;
- bevorderen van duurzaam, verantwoordelijk en kwaliteitsvol toerisme, waarbij de integriteit en de belangen van lokale gemeenschappen worden geëerbiedigd;

Samenwerking op het vlak van handel

De overeenkomst is gericht op het bevorderen van handels- en investeringsmogelijkheden tussen de partijen ten behoeve van een inclusieve en duurzame ontwikkeling.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

- te zorgen voor de randvoorwaarden en het juiste binnenlandse beleid om een toename van de handelsstromen (met inbegrip van e-commerce en e-handel) te faciliteren die bijdragen tot inclusieve groei en duurzame ontwikkeling, onder meer door het versterken van productiecapaciteiten en ondernemerschap en meer investeringen in sectoren die een meerwaarde creëren en opname in de mondiale en regionale waardeketens;
- de mechanismen, procedures en instellingen te versterken om de capaciteit uit te breiden om handelsbeleid te ontwikkelen en uit te voeren, alsook om de particuliere sector in staat te stellen te profiteren van dat beleid en de toegenomen kansen;

- voort te bouwen op regionale integratieprocessen en deze stimuleren en steunen, met inbegrip van handelsfacilitatie en harmonisatie van de regelgeving, om landen te helpen groter oordeel te putten uit de handel met hun buurlanden en om bij te dragen tot regionale stabiliteit, cohesie en welvaart;
- de voorbereidingen voor de vrijhandelsruimte op het Afrikaanse continent (CFTA) te ondersteunen.

Titel V Mobiliteit en migratie

De overeenkomst bouwt voort op bestaande initiatieven (bv. de Europese migratieagenda, het partnerschapskader inzake migratie, de processen van Rabat en Khartoem, de top van Valletta, de op continentaal niveau te voeren dialoog tussen de EU en de AU). De overeenkomst wordt geleid door de beginselen solidariteit, partnerschap en gedeelde verantwoordelijkheid. Er wordt in erkend dat de Afrikaanse en Europese belangen inzake migratie nauw met elkaar verweven zijn en dat goed beheerde migratie en mobiliteit een bron van welvaart, innovatie en duurzame ontwikkeling kunnen zijn.

Met inachtneming van de bevoegdheden van de EU en de nationale bevoegdheden, en binnen de bestaande rechtskaders, wordt in de overeenkomst de behoefte onderkend aan een ononderbroken en grotere politieke betrokkenheid van alle partijen om de migratiestromen in al hun aspecten te beheren, de daarmee verband houdende grensoverschrijdende problemen aan te pakken, de nationale inspanningen op het gebied van reguliere migratie en mobiliteit voort te zetten, levens te redden, bescherming te waarborgen, diepere oorzaken aan te pakken, irreguliere migratie in te dammen, de samenwerking op het gebied van terugkeer, overname en duurzame re-integratie te verbeteren, en kwetsbaarheden van gedwongen ontheemde personen aan te pakken.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

legale migratie

- intensiveren van de overdracht en uitwisseling van kennis via gereguleerde en verbeterde mobiliteitsregelingen voor studenten, onderzoekers en beroepsbeoefenaren;
- faciliteren van bezoeken voor zaken- en investeringsdoeleinden;
- ontwikkelen van trajecten in de richting van een doeltreffend beheer van arbeidsmigratie, passende sociale bescherming en de bestrijding van alle vormen van exploitatie;

irreguliere migratie

- indammen van irreguliere migratie door betere samenwerking op het gebied van geïntegreerd grensbeheer, verbeteren van het verzamelen en uitwisselen van informatie en gegevens, en stimuleren van politieke en justitiële samenwerking, met name wat betreft de landen van doorreis van grote migratiestromen;
- bevestigen van de wettelijke verplichting van de partijen tot terugname van hun onderdanen die irregulier verblijven op het grondgebied van een andere partij, op verzoek van deze laatste en onvoorwaardelijk, bevestigen, en opzetten van een mechanisme om te garanderen dat deze verplichting effectief wordt nagekomen, en om de uitvoering ervan te vergemakkelijken. Daartoe verbinden de partijen zich ertoe spoedig te reageren op verzoeken tot terugname (met name door de identificatie van hun onderdanen, de verstrekking van reisdocumenten voor terugkeer of de aanvaarding van EU-reisdocumenten voor terugkeer, het tijdig reageren op formaliteiten voor terugkeeroperaties). Het beoordelen van de tenuitvoerlegging van die toezeggingen is opgenomen in de regelmatige politieke dialoog tussen de partijen;
- wetgeving op te stellen en goed te keuren overeenkomstig het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (UNTOC) en de aanvullende protocollen daarbij (het protocol tegen de smokkel van migranten over land, over zee en door de lucht en het protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel), als zijnde de belangrijkste internationale wettelijke instrumenten ter bestrijding van migrantensmokkel en mensenhandel;
- de actie tegen netwerken voor smokkel en mensenhandel te intensiveren door middel van verbeterde systemen voor het delen van informatie, onderzoeken en strafrechtelijke vervolgingen;
- de ontwikkeling en uitvoering van nationale systemen voor de identificatie van alle burgers te ondersteunen;
- bewustmakingscampagnes op te zetten over de risico's van irreguliere migratie en over de mogelijkheden in verband met legale migratie;

andere aanverwante kwesties

- terugbrengen tot minder dan 3% van de transactiekosten voor overmakingen door migranten, elimineren van transactieroutes met kosten van meer dan 5%, verbeteren van het regelgevingskader voor een grotere betrokkenheid van niet-traditionele actoren, ook door gebruikmaking van nieuwe technologieën;
- de betrokkenheid van de diaspora bij de landen van oorsprong aanmoedigen en ondersteunen, in het openbare leven en om de lokale economische ontwikkeling te stimuleren;
- ervoor zorgen dat zuid-zuidmigratie adequate wijze aan de orde komt in het nationale en regionale Afrikaanse ontwikkelingsbeleid;
- een hoog beschermings- en bijstandsniveau garanderen voor gedwongen ontheemden, met inbegrip van vluchtelingen, asielzoekers en intern ontheemden, in volledige overeenstemming met het internationaal recht.

Titel VI Milieuduurzaamheid, klimaatverandering en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen

In de overeenkomst wordt bevestigd dat ambitieuze maatregelen inzake mitigatie en adaptatie van essentieel belang zijn om de risico's van de klimaatverandering te beheersen en terug te dringen, en meer in het algemeen dat de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu van vitaal belang is voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

klimaatactie

- vaart zetten achter de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering via nationaal bepaalde bijdragen en nationale adaptatieplannen;
- de bestaande financieringsstromen in overeenstemming brengen met een traject naar lage broeikasgasemissies en klimaatveerkrachtige ontwikkeling, en onderzoek doen naar innovatieve financiering daarvoor;

- opbouwen en/of versterken van wetenschappelijke en technische menselijke en institutionele capaciteit voor klimaat- en milieubeheer en -monitoring, onder meer met behulp van aard-observatietechnologieën en informatiesystemen zoals Copernicus;
- vergroten van kennis en capaciteit inzake beleidsopties en beste praktijken om de hulpbronnenefficiëntie te verbeteren gedurende de hele levenscyclus van natuurlijke hulpbronnen en producten;
- ontwikkelen en/of versterken van groene en blauwe groei in economische sleutelsectoren, met inbegrip van de sectoren landbouw en vervoer;
- uitstippelen van langetermijnstrategieën om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en een alomvattend beheer van rampenrisico's te verzekeren, ook via oplossingen op het gebied van risicofinanciering en risico-overdracht;

biodiversiteit en ecosystemen

- de instandhouding, het duurzame beheer en gebruik en het herstel van ecosystemen en biodiversiteit in met name het Congobekken bevorderen om de ontwikkeling van landen, de bestaansmiddelen voor de lokale bevolking en de verstrekking van ecosysteemdiensten lokaal en mondiaal mogelijk te maken en de uitvoering van het Verdrag inzake biologische diversiteit te verbeteren;
- beschermen van wilde dieren en planten en het publiek meer bewustmaken van dergelijke bescherming, stroperij en handel op alle niveaus, met bijzondere aandacht voor de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dieren- en plantensoorten (CITES) en andere relevante internationale rechtskaders;
- versterken van de betrokkenheid van lokale gemeenschappen bij het behoud van ecosystemen, met prioritaire aandacht voor het scheppen van werkgelegenheid en andere economische kansen, onder meer door de bevordering van milieuvriendelijk en duurzaam toerisme;

oceaangovernance

- in stand houden en herstellen van kust- en zeegebieden en van hun biodiversiteit, met voorrang voor de duurzame ontwikkeling van visserij en toerisme in het kader van strategieën voor blauwe groei;

- bestrijden van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) en ondersteunen van de ontwikkeling van duurzaam visserijbeheer, met inbegrip van het terugdringen van onderzeese geluidhinder;
- terugdringen van zwerfvuil op zee, aanpakken van de diepere oorzaken van afval in het zeewater, onder meer via afvalpreventiebeleid en het opvoeren van schoonmaakoperaties in kust- en zeegebieden, met bijzondere aandacht voor accumulatiezones in oceaangyren;
- steunen van de regulering van CO₂-emissies in verband met zeevervoer;
- versterken van de nationale en regionale capaciteit om de hulpbronnen in de oceaan en aan kustgebieden op een verantwoordelijke en verantwoorbare wijze te beheren;
- bevorderen van de valorisatie van natuurlijk kapitaal in zee en in kustgebieden;

risicobeheersing in verband met rampen

- vergroten van de capaciteit voor monitoring, vroegtijdige waarschuwing en risico-evaluatie door betere preventie-, mitigatie-, paraatheids-, respons- en herstelmaatregelen op nationaal niveau, met het oog op grotere veerkracht van hun samenlevingen en infrastructuur overeenkomstig de prioriteiten van het kader van Sendai;
- versterken van de regionale responscapaciteit bij rampen en noodsituaties, onder meer met mechanismen voor civiele bescherming;
- stimuleren van de samenwerking door het gebruik van ruimtetechnologie en -informatie;
- garanderen van de lokale eigen verantwoordelijkheid door getroffen gemeenschappen, het maatschappelijk middenveld en lokale overheden te betrekken bij het uittekenen en uitvoeren van beleidsrespons, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare huishoudens en gemarginaliseerde groepen;

droogte, woestijnvorming en bodemdegradatie

- bevorderen van een geïntegreerde aanpak van droogte, bodemdegradatie en woestijnvorming, onder meer door duurzame en billijke landrechten en landeigendom en duurzaam beheer van grond, water en bossen te verzekeren, en duurzame economische kansen te creëren voor de bewoners van landelijke gebieden;
- de vooruitgang versnellen naar de tenuitvoerlegging van de nationale actieplannen van het VN-Verdrag ter bestrijding van woestijnvorming (UNCCD), de bijbehorende streefdoelen inzake neutraliteit van de bodemaantasting en andere relevante internationale en regionale initiatieven, met inbegrip van het Great Green Wall-initiatief;
- mobiliseren van extra middelen voor de bestrijding van woestijnvorming en bodemdegradatie en de betrokkenheid van lokale gemeenschappen versterken;

bosbouw

- bevorderen van het duurzame beheer en gebruik van bossen, ontbossing beperken en bevorderen van de wetshandhaving, goed bestuur en handel in de bosbouw (FLEGT), onder meer door vrijwillige partnerschapsovereenkomsten af te sluiten en/of uit te voeren, en door coherentie en positieve interacties op landenniveau tussen FLEGT en het VN-programma om door ontbossing of bosdegradatie veroorzaakte emissies tegen te gaan (REDD+ - Reducing Emissions from Deforestation and Degradation), versterken;
- tegengaan van illegale houtkap en handel in illegaal hout en houtproducten, op alle niveaus het publiek meer bewust maken van ontbossing, en het verbruik aanmoedigen van hulpbronnen- en energie-efficiënte producten afkomstig van duurzaam beheerde bossen;
- versterken van de betrokkenheid van lokale autoriteiten en gemeenschappen bij bosbehoud, met prioritaire aandacht voor het scheppen van werkgelegenheid en andere economische kansen bij het behoud van ecosystemen;

duurzame verstedelijking

- scheppen van een efficiënt wettelijk, sociaal en politiek klimaat voor duurzame stedelijke ontwikkeling door actief samen te werken met de lokale autoriteiten, met speciale aandacht voor transparante en gereguleerde landverwerving en voor eigendomsrechten;
- verbeteren van de capaciteitsopbouw en deelnemen aan campagnes om het milieubewustzijn te vergroten;
- werken aan oplossingen voor duurzame energie en duurzame stedelijke mobiliteit, ondersteund door adequate financiering op binnenlands en internationaal niveau, met inbegrip van publiek-private partnerschappen;
- verbeteren van het beheer van afval – onder meer door efficiënte ophaalsystemen en doeltreffend recyclen – en alle gevaarlijke stoffen, en aanpakken van alle vormen van verontreiniging;
- ijveren voor natuurlijke oplossingen om de veerkracht in stedelijke gebieden te vergroten, en ervoor zorgen dat diensten en infrastructuur klimaat- en milieuvriendelijk en hulpbronnen-efficiënt zijn.

4. PARTNERSCHAP EU-CARIBISCH GEBIED

Deel 1 BASIS VOOR SAMENWERKING

In de overeenkomst wordt verklaard dat het partnerschap EU-Caribisch gebied bestaat uit de algemene doelstellingen, beginselen en verplichtingen uit het algemene deel van deze overeenkomst, en uit de specifieke doelstellingen en verplichtingen van dit protocol. Het algemene deel en het protocol zijn complementair en versterken elkaar onderling.

De overeenkomst verdiept de bestaande betrekkingen tussen de Europese Unie en het Caribisch gebied en brengt een wederzijds voordelig politiek partnerschap tot stand, zodat het mogelijk wordt zowel de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling als essentiële belangen van elke partij te realiseren.

Meer specifiek treffen de partijen concrete maatregelen treffen, onder meer om:

- de klimaatverandering en de gevolgen ervan aan te pakken en effectieve toegang tot en een duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen te garanderen met het oog op duurzame sociale en economische ontwikkeling;
- publieke en particuliere investeringen te stimuleren en bij te dragen aan fatsoenlijk werk voor iedereen;
- een veilige en inclusieve maatschappij op te bouwen; de gelijke rechten van vrouwen en meisjes te beschermen en hun economische, sociale en politieke empowerment te bevorderen, gendergelijkheid tot stand te brengen en ervoor te zorgen dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsgebieden; haalbare alternatieven voor jongeren aan te bieden, ondersteund door een doeltreffend beleid op het gebied van sociale bescherming;
- vooruitgang te boeken op het gebied van fiscale governance en in de strijd tegen corruptie, witwaspraktijken en georganiseerde misdaad.

De overeenkomst bouwt voort op de gezamenlijke strategie voor een partnerschap tussen de EU en het Caribisch gebied en vervangt deze.

De overeenkomst versterkt de nauwe banden van de ultraperifere gebieden van de EU en de landen en gebieden overzee (LGO's) met de Caribische landen. De overeenkomst bevat maatregelen ter versterking van hun rol in de regionale integratie en samenwerking, alsook regionale politieke processen en organisaties, onder meer op het gebied van de klimaatverandering en het behoud en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen. De LGO's zullen indien nodig in het regionaal partnerschap de status van waarnemer krijgen.

De overeenkomst bevat een toezegging van de partijen om het partnerschap tussen de EU en het Caribisch gebied ten uitvoer te leggen via opeenvolgende actieplannen op nationaal en regionaal niveau. Met de overeenkomst wordt een systeem ingevoerd om de vooruitgang te monitoren, door middel van dialoog op alle niveaus, via een multistakeholderbenadering, op basis van duidelijke indicatoren en meetbare resultaten, teneinde ervoor te zorgen dat de uitvoering op schema blijft.

In de overeenkomst wordt verklaard dat de partijen het partnerschap EU-Caribisch gebied regelmatig kunnen herzien voor zover dat nodig is, teneinde het aan de veranderende omstandigheden aan te passen.

Deel 2 STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Titel I Milieuduurzaamheid, klimaatverandering en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen

In de overeenkomst wordt bevestigd dat ambitieuze maatregelen inzake mitigatie en adaptatie van essentieel belang zijn om de risico's van de klimaatverandering waarvoor de Caribische landen bijzonder kwetsbaar zijn, te beheersen en terug te dringen, en meer in het algemeen dat de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu van vitaal belang is voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

klimaatactie

- vaart zetten achter de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering via nationaal bepaalde bijdragen en nationale adaptatieplannen;
- in overeenstemming brengen van de bestaande financieringsstromen met een traject naar lage broeikasgasemissies en klimaatveerkrachtige ontwikkeling, en onderzoek doen naar innovatieve financiering daarvoor;
- opbouwen en/of versterken van wetenschappelijke en technische menselijke en institutionele capaciteit voor klimaat- en milieubeheer en -monitoring, onder meer met behulp van aard-observatietechnologieën en informatiesystemen;
- vergroten van kennis en capaciteit inzake beleidsopties en beste praktijken om de hulpbronnenefficiëntie te verbeteren gedurende de hele levenscyclus van natuurlijke hulpbronnen en producten;
- ontwikkelen en/of versterken van groene en blauwe groei in economische sleutelsectoren;
- uitstippelen van langetermijnstrategieën om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en een alomvattend beheer van rampenrisico's, inclusief oplossingen op het gebied van risico-financiering en risico-overdracht;

biodiversiteit en ecosystemen

- steun verlenen aan de instandhouding, het duurzaam beheer en het herstel van ecosystemen, met het oog op het mogelijk maken van de ontwikkeling van landen, op meer bestaansmiddelen voor de plaatselijke bevolking, op de verstrekking van ecosysteemdiensten, zowel lokaal als mondiaal, en op een betere uitvoering van het Verdrag inzake biologische diversiteit;
- beperken van ontbossing en waarborgen van duurzaam bosbeheer;
- bevorderen van duurzaam waterbeheer;
- verbeteren van het beheer van afval – onder meer door efficiënte ophaalsystemen en doeltreffend recyclen – en alle gevaarlijke stoffen, en aanpakken van alle vormen van verontreiniging, onder meer het terugdringen van onderzeese geluidshinder;

oceaangovernance

- in stand houden en herstellen van ecosystemen aan de kusten en in zee, met voorrang voor de duurzame ontwikkeling van visserij en toerisme in het kader van strategieën voor blauwe groei;
- bestrijden van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) en ondersteunen van de ontwikkeling van duurzaam visserijbeheer;
- terugdringen van zwerfvuil op zee, aanpakken van de diepere oorzaken van afval in het zeewater, onder meer via afvalpreventiebeleid en het opvoeren van schoonmaakoperaties in de oceaan, met bijzondere aandacht voor accumulatiezones in oceaangyren;
- steunen van de regulering van CO₂-emissies die verband houden met de maritieme industrie;
- versterken van de nationale en regionale capaciteit om de hulpbronnen in de oceaan en aan kustgebieden op een verantwoordelijke en verantwoorbare wijze te beheren;
- bevorderen van de valorisatie van natuurlijk kapitaal in zee en in kustgebieden;

risicobeheersing in verband met rampen

- vergroten van de capaciteit voor monitoring, vroegtijdige waarschuwing en risico-evaluatie door betere preventie-, mitigatie-, paraatheids-, respons- en herstelmaatregelen op nationaal niveau, met het oog op grotere veerkracht van hun samenlevingen en infrastructuur overeenkomstig de prioriteiten van het kader van Sendai;
- versterken van de regionale responscapaciteit bij rampen en noodsituaties, onder meer met mechanismen voor civiele bescherming;
- stimuleren van de samenwerking door het gebruik van ruimtetechnologie en -informatie;
- garanderen van de lokale eigen verantwoordelijkheid door getroffen gemeenschappen, het maatschappelijk middenveld en lokale overheden te betrekken bij het uittekenen en uitvoeren van beleidsrespons, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare huishoudens en gemarginaliseerde groepen.

Titel II: Inclusieve en duurzame economische ontwikkeling

De overeenkomst versterkt de economische en handelsbetrekkingen tussen de partijen, verbetert de macro-economische en financiële stabiliteit, stimuleert investeringen en bedrijfskansen en ondersteunt de overgang naar volledige en kwalitatieve werkgelegenheid, respect en bescherming van elementaire arbeidsnormen, waaronder de sociale dialoog. Zij versterkt de ontwikkeling van de particuliere sector in alle sectoren, inclusief landbouw, industrie en diensten, opdat iedereen kan profiteren van de mondialisering en opdat economische groei hand in hand gaat met milieuduurzaamheid en de groene economie ondersteunt.

Sleutelvectoren voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector

De overeenkomst bevat bepalingen om de belangrijkste knelpunten aan te pakken die overheidsingrijpen vereisen – naast structurele investeringen in infrastructuur (bv. energie, vervoer, water en sanitaire voorzieningen, digitale connectiviteit) – alsmede onderzoek en innovatie om een ondernemingsklimaat tot stand te brengen dat bevorderlijker is voor grotere investeringsstromen en de ontwikkeling van de particuliere sector.

Daartoe zeggen de partijen onder meer toe:

- een gunstig juridisch klimaat te creëren, met bijzondere aandacht voor het beschermen van land- en eigendomsrechten, intellectuele eigendom en duurzame investeringen, het verminderen van de administratieve rompslomp door een verlaging van de kosten voor certificaten, vergunningen en toegang tot financiering, gezond concurrentiebeleid met inbegrip van transparantie inzake overheidssubsidies, en het tot stand brengen van doeltreffende en voorspelbare belastingstelsels;
- investeerders op eenvoudig toegankelijke en adequate wijze te informeren over hoe zij hun bedrijfsactiviteiten in het Caribische gebied en in de EU kunnen uitbreiden, door de administratieve procedures voor het opzetten van een bedrijf te vergemakkelijken;
- de overheidsuitgaven doeltreffender te maken en de overheidsfinanciën meer strategisch in te zetten om extra openbare en particuliere investeringen aan te boren;
- de binnenlandse toegang tot financiering te verbeteren, onder meer door hervormingen van het financiële stelsel met het oog op de ontwikkeling van levensvatbare bancaire en non-bancaire systemen, en innovatieve financieringsmechanismen en -regelingen;
- digitale financiële diensten te ontwikkelen en te versterken, onder meer mobiele bank-systemen, door met name intensiever samen te werken bij de invoering van internationale normen en te zorgen voor open markten, consumentenbescherming en een grotere toegang tot mobiele diensten;
- meer op de vraag gerichte technische-, beroepsonderwijs- en opleidingssystemen te versterken, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Sleutelsectoren voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector

De partijen richten hun aandacht op de volgende strategische sectoren die naar verwachting een sterk multiplicatoreffect zullen hebben voor inclusieve en duurzame economische ontwikkeling en werkgelegenheid, zodat economische groei hand in hand gaat met ecologische duurzaamheid en de groene economie ondersteunt.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

blauwe groei

- sluiten en/of vernieuwen van partnerschapsovereenkomsten inzake duurzame visserij, waarbij het duurzame beheer van de visbestanden, de bevordering van de beste praktijken in het visserijbeheer en grotere capaciteit voor de verwerking van visserijproducten worden gegarandeerd;
- ontwikkelen van een duurzame aquacultuur door vereenvoudiging van de vergunningsprocedures, doeltreffende ruimtelijke planning voor een maximale efficiëntie en duurzaamheid, en een gelijk spelveld voor investeerders;
- garanderen van eerlijke en verantwoordelijke toegang tot winningsindustrieën, zonder marktverstoring, met inbegrip van diepzeemijnbouw, voor alle economische actoren, waarbij de zeggenschap van elk land over zijn natuurlijke hulpbronnen en de rechten van lokale gemeenschappen volledig worden gerespecteerd, en duurzaamheidsoverwegingen in aanmerking worden genomen ter bevordering van vanuit milieuoogpunt deugdelijke praktijken, alsmede tot grotere transparantie en verantwoordingsplicht komen door onder meer het bevorderen van het initiatief inzake transparantie van winningsindustrieën en het uitvoeren van andere relevante initiatieven;
- waarborgen van onbeperkte toegang tot de internationale maritieme markten en handel, met inbegrip van havens, met eerlijke concurrentie op een commerciële basis als uitgangspunt;

duurzame energie

- bijdragen tot toegang tot duurzame energie voor iedereen en zorgen voor betaalbare en betrouwbare toegang tot en productief gebruik van energie voor alle economische actoren;
- stimuleren van investeringen, met name in de opwekking, transmissie en distributie van hernieuwbare energie en in energie-efficiëntie, waarbij tegelijk schadelijke marktverstoringen worden verholpen;
- opschalen van financiering door de overheid en de particuliere sector van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, en van de ontwikkeling en toepassing van schone, verscheiden en duurzame energietechnologieën, met inbegrip van hernieuwbare en koolstofarme energietechnologieën;

toerisme

- investeringen bevorderen in de toeristische sector, door het faciliteren van marketing en promotiestrategieën, beroepsopleiding en het in gebruik nemen van digitale technologieën;
- versterken van het verband tussen de toeristische sector en andere relevante economische sectoren, meer bepaald landbouw en visserij, met bijzondere aandacht voor milieu-bescherming en agro- en maritiem toerisme;
- integreren van duurzaam gebruik en behoud van biodiversiteit in de planning en de uitwerking van het toerismebeleid;
- bevorderen van duurzaam, verantwoordelijk en kwaliteitsvol toerisme, waarbij de integriteit en de belangen van lokale gemeenschappen worden geëerbiedigd, en waarbij zij zo veel mogelijk zelf worden betrokken;

mensen en plaatsen verbinden

- opbouwen van kwaliteitsvolle en duurzame infrastructuursystemen om de connectiviteit te bevorderen en het verkeer van goederen en personen te vergemakkelijken, door vanuit milieuoogpunt deugdelijke praktijken te bevorderen overeenkomstig vastgestelde internationale verdragen en overeenkomsten;
- zorgen voor open, vrije, en veilige toegang tot informatie- en communicatie-technologiemarkten (bv. telecommunicatie, internet) voor alle economische actoren, onder meer door het tot stand brengen van gunstige wetgevingskaders en het ondersteunen van gerichte investeringen, en voorzien in het betaalbare gebruik van digitale technologieën voor individuen en bedrijven;
- stimuleren van culturele uitwisselingen en uitvoeren van gezamenlijke initiatieven op diverse culturele gebieden, met inbegrip van de gezamenlijke organisatie van culturele evenementen;
- verbeteren van de samenwerking, interconnectiviteit en integratie met de ultraperifere gebieden van de EU en de landen en gebieden overzee;
- stimuleren en ondersteunen van regionale integratieprocessen binnen het Caribische gebied en met Latijns-Amerika.

Samenwerking op handelsgebied

De overeenkomst sterkt ertoe handels- en investeringsmogelijkheden tussen de partijen alsmede in de ruimere regio, met inbegrip van de landen en gebieden overzee, te bevorderen met het oog op een inclusieve en duurzame ontwikkeling.

Daartoe zeggen de partijen onder meer toe:

- mechanismen en procedures te versterken en de capaciteit te verbeteren, zulks binnen de overeengekomen handelsregelingen;
- te zorgen voor de randvoorwaarden en het juiste binnenlandse beleid om een toename van de handelsstromen (met inbegrip van e-commerce en e-handel) te faciliteren die bijdragen tot inclusieve groei en duurzame ontwikkeling, werkgelegenheid, economische diversificatie en industrialisering, onder meer door het versterken van productiecapaciteiten en ondernemerschap en meer investeringen in sectoren die een meerwaarde creëren en opname in de mondiale en regionale waardeketens;
- de mechanismen, procedures en instellingen te versterken om de capaciteit uit te breiden om handelsbeleid te ontwikkelen en uit te voeren, alsook om de particuliere sector in staat te stellen te profiteren van dat beleid en de toegenomen kansen;
- voort te bouwen op regionale integratieprocessen en deze te stimuleren en te steunen, met inbegrip van handelsfacilitatie en harmonisatie van de regelgeving, om landen te helpen groter voordeel te putten uit de handel met hun buurlanden en om bij te dragen tot regionale stabiliteit, cohesie en welvaart.

Titel III: Veiligheid, mensenrechten en goed bestuur

In de overeenkomst wordt herhaald dat veerkrachtige samenlevingen – met verantwoordingsplichtige, democratische, doeltreffende, transparante instellingen, waar de mensenrechten en de fundamentele vrijheden volledig beschermd worden en personen en groepen voldoende ruimte krijgen om hun aspiraties te uiten en beleid vorm te geven – het best zijn uitgerust om zich intern en extern aan veranderingen aan te passen, erop te reageren en deze in goede banen te leiden.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

misdaad en veiligheid van de burger

- bestrijden van de teelt, productie, handel en consumptie van illegale drugs, met bijzondere aandacht voor de vraag ernaar, voor preventie en voor educatie;
- aanpakken van de smokkel van handvuurwapens en lichte wapens en andere conventionele wapens, naast strategische handelscontrole van goederen voor tweërlei gebruik door beter grenscontrolebeheer, het verzamelen en uitwisselen van informatie en gegevens, en het uitwisselen van deskundigen en technische bijstand;
- bestrijden van criminaliteit en bendegeweld volgens een alomvattende, op de onderliggende oorzaken gerichte en preventieve benadering, met de nadruk op de factoren die een voor radicalisering bevorderlijk klimaat kunnen creëren;
- samenwerken om in overeenstemming met internationale normen te voorkomen dat financiële stelsels, instellingen en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen worden gebruikt voor het witwassen van de opbrengsten van criminele activiteiten (zoals sluikhandel en corruptie) en voor terrorismefinanciering;

migratiebeheer

- verbeteren van het migratiebeheer, onder meer door meer samenwerking inzake geïntegreerd grensbeheer en het verzamelen en uitwisselen van informatie en gegevens, en opvoeren van het optreden tegen mensenhandel, gedwongen ontheemding en migrantensmokkel, zulks onder volledige inachtneming van de mensenrechten;
- bevestigen van de wettelijke verplichting van de partijen om hun onderdanen die zich op irreguliere wijze op het grondgebied van een andere partij bevinden, op verzoek van die laatste onvoorwaardelijk terug te nemen;

mensenrechten en justitie

- volledig toepassen van het non-discriminatiebeginsel met betrekking tot etniciteit, geslacht, leeftijd, handicap, godsdienst of geloof, seksuele gerichtheid en genderidentiteit, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de intrekking van discriminerende wetgeving;
- bevorderen van dialoog en samenwerking inzake de afschaffing van de doodstraf en bestrijden van foltering en mishandeling, alsmede wangedrag door veiligheidstroepen;
- bevorderen van gelijkheid tussen vrouwen en mannen, een einde maken aan gendergebaseerd en huiselijk geweld, seksuele uitbuiting en uitbuiting van werknemers, bevorderen van de rechten van het kind, een einde maken aan kinderarbeid, kindermisbruik en lijfstraffen, bestrijden van alle vormen van uitbuiting uit winstbejag, in zowel legale als illegale economieën, met name door het ondertekenen en ratificeren van het IAO-protocol van 2014 bij het Verdrag betreffende de gedwongen arbeid;
- versterken van de instellingen en de rechtsstaat, en zodoende de daadwerkelijke en gelijke toegang tot de rechter waarborgen, en van de onafhankelijkheid en verantwoordingsplicht van het gerecht, de capaciteitsopbouw van de justitiële overheid, en wegwerken van gerechtelijke achterstand en van buitensporige voorhechtenis;
- verbeteren van de omstandigheden in de gevangenissen, uitvoeren van programma's voor sociale rehabilitatie met het oog op de sociale herintegratie van gedetineerden, en aanpakken van sociale en veiligheidsproblemen die worden veroorzaakt door de uitzetting van misdadigers uit derde landen;

goed bestuur en belastingzaken

- bevorderen van goed bestuur, met inbegrip van een goed beheer van de overheidsfinanciën, transparantie en verantwoordingsplicht;
- opbouwen van inclusieve, verantwoordingsplichtige en transparante openbare instellingen, met een breder gebruik van e-overheidsoplossingen;
- opzetten van nieuwe mechanismen en versterken van bestaande mechanismen tegen corruptie, omkoping en witteboordencriminaliteit, waaronder witwassen en illegale financiële stromen;

- aanpakken van belastingfraude, belastingontduiking en agressieve fiscale planning, met bijzondere aandacht voor grotere belastingtransparantie, uitwisseling van informatie en eerlijke belastingconcurrentie, en bestrijden van illegale financiële stromen, overeenkomstig de desbetreffende internationale normen en structuren;
- opvoeren van de politieke dialoog met niet-coöperatieve fiscale rechtsgebieden met het oog op het naleven van mondiale normen inzake fiscale governance;
- propageren van de vrijheid van meningsuiting en de onafhankelijkheid van de media als pijlers van de democratie, en bevorderen, in stand houden en verbreden van een open en faciliterende ruimte voor het maatschappelijk middenveld.

Titel IV: Menselijke ontwikkeling en sociale cohesie

In de overeenkomst wordt het vaste voornemen van de partijen bevestigd om tegen 2030 armoede in al haar vormen uit te bannen, ongelijkheid op doeltreffende wijze te bestrijden en gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bewerkstelligen en de voorwaarden tot stand te brengen voor een daadwerkelijke participatie van de bevolking aan het democratische bestel en een actieve bijdrage aan duurzame economische groei. In de overeenkomst wordt sociale bescherming tevens erkend als een fundamentele investering voor het uitbannen van armoede en het bestrijden van ongelijkheid, en een belangrijk instrument om een zelfversterkende cyclus naar inclusieve en duurzame economische ontwikkeling te creëren, door economische winst opnieuw breder te investeren in de samenleving en de bevolking en de sociale veerkracht te vergroten.

De overeenkomst is gericht zijn op het uitdragen, beschermen en doen naleven van alle mensenrechten en het volledig en doeltreffend uitvoeren van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de internationale conferentie over bevolking en ontwikkeling en van de resultaten van de toetsingsconferenties daarvan, en op de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. De overeenkomst is bijgevolg gericht op het bevorderen, beschermen en doen naleven van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die zijn seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. In de overeenkomst wordt voorts de nadruk gelegd op de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

menselijke ontwikkeling

- ervoor zorgen dat alle meisjes en jongens vrij, gelijk en kwalitatief kleuter-, lager en middelbaar onderwijs voltooien, en dat er aanzienlijk meer inschrijvingen zijn in tertiair onderwijs en technische en beroepsopleidingen, door sterkere en inclusieve nationale onderwijsstelsels op alle niveaus, en bevorderen van het gebruik van toegankelijke en betaalbare digitale technologieën voor het onderwijs, en van de ontwikkeling van digitale vaardigheden en geletterdheid;
- bewerkstelligen van een universele gezondheidsdekking en gelijkwaardige toegang tot gezondheidsdiensten, onder meer door versterkte nationale gezondheidszorgstelsels op alle niveaus en een betere capaciteit voor vroegtijdige waarschuwing, risicovermindering en het beheersen van nationale en mondiale gezondheidsrisico's;
- toegang verzekeren tot veilig en voldoende drinkwater om tegemoet te komen aan veilig beheerde niveaus, waaronder sanitaire voorzieningen en hygiëne, en de gezondheid en welzijnsniveaus vrijwaren; garanderen dat iedereen toegang heeft tot voldoende, betaalbare, veilige en voedzame levensmiddelen;
- nemen van gerichte beleidsmaatregelen en passend investeren om de rechten van jongeren te bevorderen, en hun betrokkenheid bij het sociale, maatschappelijke en economische leven te faciliteren;
- inspelen op de voordelen van reguliere migratie, door het faciliteren van mobiliteitsregelingen voor studenten, onderzoekers en beroepsbeoefenaren, alsmede bezoeken voor zaken- en investeringsdoeleinden binnen de bestaande juridische kaders;
- aanpakken van de problemen van door milieu-effecten veroorzaakte migratie en gedwongen ontheemding en het effect ervan op migranten en hun gemeenschappen;
- bevorderen van de bescherming en uitbreiding van materieel en immaterieel cultureel erfgoed;

sociale bescherming

- maatregelen nemen voor het bereiken en handhaven van een toename van het inkomen van de onderste 40% van de bevolking die sneller verloopt dan het nationale gemiddelde;
- de sociale bescherming uitbreiden om geleidelijk tot universele dekking te komen, via een elementaire inkomenszekerheid en passende en schokbestendige socialebeschermingsstelsels;
- tot stand brengen van meer inclusieve en goed functionerende arbeidsmarkten en een werkgelegenheidsbeleid dat is gericht op fatsoenlijk werk voor iedereen, met inbegrip van betere gezondheids- en veiligheidsvoorwaarden voor werknemers;
- aanpakken van problemen in verband met de informele economie, onder meer sociale bescherming voor iedereen, alsmede toegang tot kredieten en microfinanciering, met het oog op het faciliteren van een vlottere overgang naar de formele economie;

gendergelijkheid

- ervoor zorgen dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen;
- ondertekenen, ratificeren en volledig uitvoeren van het Verdrag inzake de uitbanning van alle normen van discriminatie van vrouwen (CEDAW) en degenen die dat nog niet hebben gedaan, ertoe oproepen het aanvullend protocol daarbij inzake vrouwenrechten te ondertekenen, te ratificeren en volledig ten uitvoer leggen;
- de lichamelijke en psychologische integriteit van meisjes en vrouwen garanderen door uitbanning van alle vormen van gendergebaseerd en seksueel geweld, waaronder mensenhandel, en een einde stellen aan kind-, tiener- en gedwongen huwelijken;
- ervoor zorgen dat de sociale rechten van meisjes en vrouwen worden geëerbiedigd en bevorderd, met name op het gebied van gezondheid en onderwijs;
- meisjes en vrouwen een zwaarder wegende stem geven en meer laten deelnemen aan het politieke, sociale en economische leven door een grotere aanwezigheid van vrouwen in verkiezings-, beleids- en bestuursprocessen, in vredesprocessen en bemiddelingsinspanningen, en door organisaties van meisjes en vrouwen meer verantwoordelijkheid te geven;

- versterken van de economische rechten van vrouwen, faciliteren van hun toegang tot economische mogelijkheden, financiële diensten en werkgelegenheid, de controle over en het gebruik van land en andere productieve vermogensbestanddelen en steun verlenen aan vrouwelijke ondernemers.

Steun aan Haïti

De overeenkomst, waarin de speciale situatie van Haïti als enig land met een lager ontwikkelingsniveau in de regio wordt onderkend, wordt gestreefd naar volgehouden samenwerking om de structurele zwakke punten van het land te verhelpen en tegelijk alle voornoemde doelstellingen te bevorderen, met inbegrip van het consolideren van de staatstellingen, het verbeteren van de algemene governance, de rechtsstaat en de mensenrechten, het bestrijden van corruptie en collusie, het terugdringen van armoede en sociale ongelijkheid en het aanpakken van de blootstelling aan extreme weers- en klimaatomstandigheden.

5. PARTNERSCHAP EU-STILLE OCEAANGEBIED

Deel 1 BASIS VOOR SAMENWERKING

In de overeenkomst wordt verklaard dat het partnerschap EU-Stille Oceaan gebied bestaat uit de algemene doelstellingen, beginselen en verplichtingen uit het algemene deel van deze overeenkomst, en uit de specifieke doelstellingen en verplichtingen van dit protocol. Het algemene deel en het protocol zijn complementair en versterken elkaar onderling.

De overeenkomst verdiept de bestaande betrekkingen tussen de Europese Unie en het gebied van de Stille Oceaan en brengt een wederzijds voordelig politiek partnerschap tot stand, zodat het mogelijk wordt zowel de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling als essentiële belangen van elke partij te realiseren.

Meer specifiek treffen de partijen concrete maatregelen treffen, onder meer om:

- duurzame toegang tot en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen te garanderen en de veerkracht te verbeteren ten aanzien van de gevolgen van de klimaatverandering en natuurrampen die duurzame economische en sociale ontwikkeling negatief beïnvloeden;
- publieke en particuliere investeringen te stimuleren en bij te dragen aan fatsoenlijk werk voor iedereen;
- inclusieve en veilige samenlevingen op te bouwen, onder meer door steun te verlenen aan verzoeningsprocessen;
- de gelijke rechten van vrouwen en meisjes te beschermen en hun economische, sociale en politieke empowerment te bevorderen, gendergelijkheid tot stand te brengen en ervoor te zorgen dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsgebieden, en de inspanningen inzake menselijke ontwikkeling en socialebeschermingsmaatregelen op te voeren;
- vooruitgang te boeken in de strijd tegen corruptie, witwaspraktijken, georganiseerde misdaad en fiscaal bestuur.

De overeenkomst vervangt de EU-strategie voor de eilanden van de Stille Oceaan.

De overeenkomst versterkt de nauwe banden van de landen en gebieden overzee (LGO's) met de landen in het Stille Oceaan gebied. De overeenkomst bevat maatregelen ter versterking van hun rol in de regionale integratie en samenwerking, alsmede regionale politieke processen en organisaties, onder meer op het gebied van de klimaatverandering en het duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen. De LGO's zullen indien nodig in het regionaal partnerschap de status van waarnemer krijgen.

De overeenkomst bevat een toezegging van de partijen om het partnerschap tussen de EU en het gebied van de Stille Oceaan ten uitvoer te leggen via opeenvolgende actieplannen op nationaal en regionaal niveau. Met de overeenkomst wordt een systeem ingevoerd om de vooruitgang te monitoren, door middel van dialoog op alle niveaus, via een multistakeholderbenadering, op basis van duidelijke indicatoren en meetbare resultaten, teneinde ervoor te zorgen dat de uitvoering op schema blijft.

In de overeenkomst wordt verklaard dat de partijen het partnerschap EU-Stille Oceaan gebied regelmatig kunnen herzien voor zover dat nodig is, teneinde het aan de veranderende omstandigheden aan te passen.

Deel 2 STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Titel I Milieuduurzaamheid, klimaatverandering en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen

In de overeenkomst wordt bevestigd dat ambitieuze maatregelen inzake mitigatie en adaptatie van essentieel belang zijn om de risico's van de klimaatverandering te beheersen en terug te dringen, en meer in het algemeen dat de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu van vitaal belang is voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

klimaatactie

- vaart zetten achter de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering via nationaal bepaalde bijdragen en nationale adaptatieplannen;
- in overeenstemming brengen van de bestaande financieringsstromen met een traject naar lage broeikasgasemissies en klimaatveerkrachtige ontwikkeling, en onderzoek doen naar innovatieve financiering daarvoor;
- vergroten van kennis en capaciteit inzake beleidsopties en beste praktijken om de hulpbronnenefficiëntie te verbeteren gedurende de hele levenscyclus van natuurlijke hulpbronnen en producten;
- opbouwen en/of versterken van wetenschappelijke en technische menselijke en institutionele capaciteit voor klimaat- en milieubeheer en -monitoring, onder meer met behulp van aardobservatietechnologieën en informatiesystemen;
- ontwikkelen en/of versterken van groene en blauwe groei in economische sleutelsectoren;
- uitstippelen van langetermijnstrategieën om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en een alomvattend beheer van rampenrisico's, inclusief oplossingen op het gebied van risico-financiering en risico-overdracht;

biodiversiteit en ecosystemen

- steun verlenen aan de instandhouding, het duurzaam beheer en het herstel van ecosystemen, met het oog op het mogelijk maken van de ontwikkeling van landen, op meer bestaansmiddelen voor de plaatselijke bevolking, op de verstrekking van ecosysteemdiensten, zowel lokaal als mondiaal, en op een betere uitvoering van het Verdrag inzake biologische diversiteit;
- beperken van ontbossing en waarborgen van duurzaam bosbeheer;
- bevorderen van duurzaam waterbeheer;
- verbeteren van het beheer van afval – onder meer door efficiënte ophaalsystemen en doeltreffend recyclen – en alle gevaarlijke stoffen, en aanpakken van alle vormen van verontreiniging, onder meer het terugdringen van onderzeese geluidshinder;

oceaangovernance

- instandhouding en herstel van kust- en zeegebieden en van hun biodiversiteit, met voorrang voor de duurzame ontwikkeling van visserij en toerisme in de context van strategieën voor blauwe groei;
- bestrijden van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) en ondersteunen van de ontwikkeling van duurzaam visserijbeheer;
- terugdringen van zwerfvuil op zee, aanpakken van de diepere oorzaken van afval in het zeewater, onder meer via afvalpreventiebeleid en het opvoeren van schoonmaakoperaties in kust- en zeegebieden, met bijzondere aandacht voor accumulatiezones in oceaangyren;
- steunen van de regulering van CO₂-emissies die verband houden met de maritieme industrie;
- versterken van de nationale en regionale capaciteit om de hulpbronnen in de oceaan en aan kustgebieden op een verantwoordelijke en verantwoorbare wijze te beheren;
- bevorderen van de valorisatie van natuurlijk kapitaal in zee en in kustgebieden;

risicobeheersing in verband met rampen

- vergroten van de capaciteit voor monitoring, vroegtijdige waarschuwing en risico-evaluatie door betere preventie-, mitigatie-, paraatheids-, respons- en herstelmaatregelen op nationaal niveau, met het oog op grotere veerkracht van hun samenlevingen en infrastructuur overeenkomstig de prioriteiten van het kader van Sendai;
- versterken van de regionale responscapaciteit bij rampen en noodsituaties, onder meer met mechanismen voor civiele bescherming, om onderzoek te stimuleren en beste praktijken te verspreiden;
- stimuleren van de samenwerking door het gebruik van ruimtetechnologie en -informatie;
- garanderen van de lokale eigen verantwoordelijkheid door getroffen gemeenschappen, het maatschappelijk middenveld en lokale overheden te betrekken bij het uittesten en uitvoeren van beleidsrespons, met aandacht voor de meest kwetsbare huishoudens en gemarginaliseerde groepen.

Titel II: Inclusieve en duurzame economische ontwikkeling

De overeenkomst versterkt de economische en handelsbetrekkingen tussen de partijen, verbetert de macro-economische en financiële stabiliteit, stimuleert investeringen en bedrijfskansen en ondersteunt de overgang naar volledige en kwalitatieve werkgelegenheid, respect en bescherming van elementaire arbeidsnormen, waaronder de sociale dialoog. Zij versterkt de ontwikkeling van de particuliere sector in alle sectoren, inclusief landbouw, industrie en diensten, opdat iedereen kan profiteren van de mondialisering en opdat economische groei hand in hand gaat met milieuduurzaamheid en de groene economie ondersteunt.

Sleutelvectoren voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector

De overeenkomst bevat bepalingen om cruciale knelpunten aan te pakken die overheidsingrijpen vereisen – naast structurele investeringen in infrastructuur (bv. energie, vervoer, digitale connectiviteit) – alsmede onderzoek en innovatie om een ondernemingsklimaat tot stand te brengen dat bevorderlijker is voor grotere investeringsstromen en de ontwikkeling van de particuliere sector.

Daartoe zeggen de partijen onder meer toe:

- een gunstig juridisch klimaat te creëren, met bijzondere aandacht voor het beschermen van land- en eigendomsrechten, intellectuele eigendom en duurzame investeringen; de administratieve rompslomp te verminderen door een verlaging van de kosten voor certificaten, vergunningen en toegang tot financiering, gezond concurrentiebeleid met inbegrip van transparantie inzake overheidssubsidies, en doeltreffende en voorspelbare belastingstelsels tot stand te brengen;
- investeerders op eenvoudig toegankelijke en adequate wijze te informeren over hoe zij hun bedrijfsactiviteiten in het Stille Oceaan gebied en in de EU kunnen uitbreiden, door de administratieve procedures voor het opzetten van een bedrijf te vergemakkelijken;
- de overheidsuitgaven doeltreffender te maken en de overheidsfinanciën meer strategisch in te zetten om extra openbare en particuliere investeringen aan te boren;
- de binnenlandse toegang tot financiering te verbeteren, onder meer door hervormingen van het financiële stelsel met het oog op de ontwikkeling van levensvatbare bancaire en non-bancaire systemen, en innovatieve financieringsmechanismen en -regelingen;
- digitale financiële diensten te ontwikkelen en te versterken, onder meer mobiele bank-systemen, door met name intensiever samen te werken bij de invoering van internationale normen en te zorgen voor open markten, consumentenbescherming en een grotere toegang tot mobiele diensten;
- meer op de vraag gerichte technische-, beroepsonderwijs- en opleidingssystemen te versterken, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Sleutelsectoren voor investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector

De partijen concentreren zich op de volgende strategische sectoren die naar verwachting een aanzienlijk multiplicatoreffect zullen hebben voor inclusieve en duurzame economische ontwikkeling en werkgelegenheid.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

blauwe groei

- sluiten en/of vernieuwen van partnerschapsovereenkomsten inzake duurzame visserij, waarbij het duurzame beheer van de visbestanden, de bevordering van de beste praktijken in het visserijbeheer en grotere capaciteit voor de verwerking van visserijproducten worden gegarandeerd;
- ontwikkelen van een duurzame aquacultuur door vereenvoudiging van de vergunningsprocedures, doeltreffende ruimtelijke planning voor een maximale efficiëntie en duurzaamheid, en een gelijk spelveld voor investeerders;
- garanderen van eerlijke en verantwoordelijke toegang tot winningsindustrieën, zonder marktverstoring, met inbegrip van diepzeemijnbouw, voor alle economische actoren, waarbij de zeggenschap van elk land over zijn natuurlijke hulpbronnen en de rechten van lokale gemeenschappen volledig worden gerespecteerd, en duurzaamheidsoverwegingen in aanmerking worden genomen ter bevordering van vanuit milieuoogpunt deugdelijke praktijken, alsmede tot grotere transparantie en verantwoordingsplicht komen door onder meer het bevorderen van het initiatief inzake transparantie van winningsindustrieën en het uitvoeren van andere relevante initiatieven;
- waarborgen van onbeperkte toegang tot de internationale maritieme markten en handel, met inbegrip van havens, met eerlijke concurrentie op een commerciële basis als uitgangspunt;

duurzame energie

- bijdragen tot toegang tot duurzame energie voor iedereen en zorgen voor betaalbare en betrouwbare toegang tot en productief gebruik van energie voor alle economische actoren;
- stimuleren van investeringen, met name in de opwekking, transmissie en distributie van hernieuwbare energie en in energie-efficiëntie, waarbij tegelijk schadelijke marktverstoringen worden verholpen;
- opschalen van financiering door de overheid en de particuliere sector van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, en van de ontwikkeling en toepassing van schone, verscheiden en duurzame energietechnologieën, met inbegrip van hernieuwbare en koolstofarme energietechnologieën;

- **toerisme**
- investeringen bevorderen in de toeristische sector, door het faciliteren van marketing en promotiestrategieën, beroepsopleiding en het in gebruik nemen van digitale technologieën;
- versterken van het verband tussen de toeristische sector en andere relevante economische sectoren, meer bepaald landbouw en visserij, met bijzondere aandacht voor milieu-bescherming en agro- en maritiem toerisme;
- integreren van duurzaam gebruik en behoud van biodiversiteit in de planning en de uitwerking van het toerismebeleid;
- bevorderen van duurzaam, verantwoordelijk en kwaliteitsvol toerisme, waarbij de integriteit en de belangen van lokale gemeenschappen worden geëerbiedigd, en waarbij zij zo veel mogelijk zelf worden betrokken;

mensen en plaatsen verbinden

- opbouwen van kwaliteitsvolle en duurzame infrastructuursystemen om het verkeer van goederen en personen te vergemakkelijken, door vanuit milieuoogpunt deugdelijk praktijken te bevorderen overeenkomstig vastgestelde internationale verdragen en overeenkomsten;
- zorgen voor open, vrije, en veilige toegang tot informatie- en communicatie-technologiemarkten (bv. telecommunicatie, internet) voor alle economische actoren, onder meer door het tot stand brengen van gunstige wetgevingskaders en het ondersteunen van gerichte investeringen, en voorzien in het betaalbare gebruik van digitale technologieën voor individuen en bedrijven;
- stimuleren van culturele uitwisselingen en uitvoeren van gezamenlijke initiatieven op diverse culturele gebieden;
- verbeteren van de samenwerking, interconnectiviteit en integratie met de landen en gebieden overzee van de EU;
- bevorderen van en steun verlenen aan regionale integratieprocessen binnen het Stille Oceaan-gebied.

Samenwerking op handelsgebied

De overeenkomst sterkt ertoe handels- en investeringsmogelijkheden tussen de partijen alsmede in de ruimere regio, met inbegrip van de landen en gebieden overzee, te bevorderen met het oog op een inclusieve en duurzame ontwikkeling.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer om:

- mechanismen en procedures te versterken en de capaciteit te verbeteren, zulks binnen de overeengekomen handelsregelingen;
- te zorgen voor de randvoorwaarden en het juiste binnenlandse beleid om hinderpalen voor het ondernemingsklimaat aan te pakken en noodzakelijke hervormingen door te voeren, om toegenomen handelsstromen en uitvoer te doen bijdragen tot inclusieve groei en duurzame ontwikkeling (waaronder e-commerce en e-handel), werkgelegenheid, economische diversificatie en industrialisering, onder meer door het versterken van productiecapaciteiten en ondernemerschap en meer investeringen in sectoren die een meerwaarde creëren en opname in de mondiale en regionale waardeketens;
- voort te bouwen op regionale integratieprocessen en deze stimuleren en te steunen, om landen te helpen voordeel te putten uit de handel met hun buurlanden en om bij te dragen tot regionale stabiliteit, cohesie en welvaart;
- de mechanismen, procedures en instellingen te versterken om de capaciteit uit te breiden om handelsbeleid te ontwikkelen en uit te voeren, alsook om de particuliere sector in staat te stellen te profiteren van dat beleid en de toegenomen kansen;
- voort te bouwen op regionale integratieprocessen en deze te stimuleren en te steunen, met inbegrip van handelsfacilitatie en harmonisatie van de regelgeving, om landen te helpen groter voordeel te putten uit de handel met hun buurlanden en om bij te dragen tot regionale stabiliteit en welvaart.

Titel III: Veiligheid, mensenrechten en goed bestuur

In de overeenkomst wordt herhaald dat veerkrachtige samenlevingen – met verantwoordingsplichtige, democratische, doeltreffende, transparante instellingen, waar de mensenrechten en de fundamentele vrijheden volledig beschermd worden en personen en groepen voldoende ruimte krijgen om hun aspiraties te uiten en beleid vorm te geven – het best zijn uitgerust om zich intern en extern aan veranderingen aan te passen, erop te reageren en deze in goede banen te leiden.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

vrede en veiligheid

- steun verlenen aan conflictpreventie-initiatieven voor alle vormen van conflict en geweld, waaronder geweld op basis van identiteit, en aan verzoeningsprocessen;
- aanpakken van de huidige illegale handel in handvuurwapens, kleine wapens en drugs, alsmede de kwestie van de integratie van uit voormalige moederlanden uitgezette criminelen;
- ontwikkelen van samenwerking inzake maritieme controle en controle van het luchtruim, onder meer inzake het opsporen en verwijderen uit het register van onrechtmatig onder een vlag varende vaartuigen, en het in kaart brengen van de behoeften en middelen ter bestrijding van cybercriminaliteit;
- versterken van de bestuurssystemen om irreguliere migratie, mensensmokkel en mensenhandel en daarmee verband houdende criminele netwerken in te dammen, met bijzondere aandacht voor de bescherming van slachtoffers en de ontwikkeling van preventiestrategieën voor risicogroepen;
- samenwerken om in overeenstemming met internationale normen te voorkomen dat financiële stelsels, instellingen en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen worden gebruikt voor het witwassen van de opbrengsten van criminele activiteiten (zoals sluikhandel en corruptie) en voor terrorismefinanciering;

- bevestigen van de wettelijke verplichting van de partijen om hun onderdanen die zich op irreguliere wijze op het grondgebied van een andere partij bevinden, op verzoek van die laatste onvoorwaardelijk terug te nemen;
- bevorderen van samenwerking en lokale initiatieven inzake mitigatie van en adaptatie aan klimaatverandering, vanuit het inzicht in het belang van de gevolgen ervan voor vrede en veiligheid;

mensenrechten, justitie, democratische beginselen

- volledig toepassen van het non-discriminatiebeginsel met betrekking tot etniciteit, geslacht, leeftijd, handicap, godsdienst of geloof, seksuele gerichtheid en genderidentiteit, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de intrekking van discriminerende wetgeving;
- bevorderen van dialoog en samenwerking inzake de afschaffing van de doodstraf en bestrijden van foltering en mishandeling;
- bevorderen van gelijkheid tussen vrouwen en mannen, een einde maken aan gendergebaseerd en huiselijk geweld, seksuele uitbuiting en uitbuiting van werknemers, bevorderen van de mensenrechten van het kind, een einde maken aan kinderarbeid, kindermisbruik en lijfstraffen, bestrijden van alle vormen van uitbuiting uit winstbejag, in zowel legale als illegale economieën;
- verbeteren van de gelijke toegang tot de rechtsbescherming, de bescherming van de mensenrechten en de mechanismen voor toezicht;
- eerbiedigen van de democratische instellingen en beginselen, de vreedzame machts-overdracht, alsmede de fundamentele waarden overeenkomstig de verklaring van Biketawa van de leiders van het Forum van 2000 en het "Framework for Pacific Regionalism" van 2014;
- zorgen voor overlegstructuren en -processen die rekening houden met traditionele kennis en de bezorgdheden van lokale gemeenschappen en inheemse volken, overeenkomstig de mensenrechtenbeginselen en -normen, waaronder het recht om deel te nemen aan besluitvorming die een invloed heeft op hun individuele of collectieve rechten;

goed bestuur en belastingzaken

- opbouwen van inclusieve, verantwoordingsplichtige en transparante openbare instellingen, met een breder gebruik van e-overheidsoplossingen;
- bevorderen van goed bestuur en tot stand brengen van nieuwe mechanismen en versterken van bestaande mechanismen ter bestrijding van corruptie, omkoping en witwassen, overeenkomstig de verklaring van Denarau van 2015 inzake mensenrechten en goed bestuur;
- aanpakken van belastingfraude, belastingontduiking en agressieve fiscale planning, met bijzondere aandacht voor grotere belastingtransparantie, uitwisseling van informatie en eerlijke belastingconcurrentie, overeenkomstig de desbetreffende internationale normen en structuren;
- intensiveren van de politieke dialoog met niet-coöperatieve fiscale rechtsgebieden met het oog op het naleven van de mondiale normen inzake fiscale governance;
- propageren van de vrijheid van meningsuiting en de onafhankelijkheid van de media als pijlers van de democratie, en bevorderen, in stand houden en verbreden van een open en faciliterende ruimte voor het maatschappelijk middenveld.

Titel IV: Menselijke ontwikkeling en sociale cohesie

In de overeenkomst wordt het vaste voornemen van de partijen bevestigd om tegen 2030 armoede in al haar vormen uit te bannen, ongelijkheid op doeltreffende wijze te bestrijden en gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bewerkstelligen en de voorwaarden tot stand te brengen voor een daadwerkelijke participatie van de bevolking aan het democratische bestel en een actieve bijdrage aan duurzame economische groei. In de overeenkomst wordt sociale bescherming tevens erkend als een fundamentele investering voor het uitbannen van armoede en het bestrijden van ongelijkheid, en een belangrijk instrument om een zelfversterkende cyclus naar inclusieve en duurzame economische ontwikkeling te creëren, door economische winst opnieuw breder te investeren in de samenleving en de bevolking en de sociale veerkracht te vergroten.

De overeenkomst is gericht zijn op het uitdragen, beschermen en doen naleven van alle mensenrechten en het volledig en doeltreffend uitvoeren van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de internationale conferentie over bevolking en ontwikkeling en van de resultaten van de toetsingsconferenties daarvan, en op de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. De overeenkomst is bijgevolg gericht op het bevorderen, beschermen en doen naleven van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die zijn seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. In de overeenkomst wordt voorts de nadruk gelegd op de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg.

Daartoe treffen de partijen concrete maatregelen, onder meer inzake:

menselijke ontwikkeling

- ervoor zorgen dat iedereen vrij, gelijk en kwalitatief kleuter-, lager en middelbaar onderwijs voltooit, en dat er aanzienlijk meer inschrijvingen zijn in tertiair onderwijs en technische en beroepsopleidingen, door sterkere en inclusieve nationale onderwijsstelsels op alle niveaus, en bevorderen van het gebruik van toegankelijke en betaalbare digitale technologieën voor het onderwijs, en van de ontwikkeling van digitale vaardigheden en geletterdheid;
- bewerkstelligen van een universele gezondheidsdekking en gelijkwaardige toegang tot gezondheidsdiensten, onder meer door versterkte nationale gezondheidszorgstelsels op alle niveaus en een betere capaciteit voor vroegtijdige waarschuwing, risicovermindering en het beheersen van nationale en mondiale gezondheidsrisico's;
- toegang verzekeren tot veilig en voldoende drinkwater om tegemoet te komen aan veilig beheerde niveaus, waaronder sanitaire voorzieningen en hygiëne, en de gezondheid en welzijnsniveaus vrijwaren;
- garanderen dat iedereen toegang heeft tot voldoende, betaalbare, veilige en voedzame levensmiddelen;
- nemen van gerichte beleidsmaatregelen en passend investeren om de rechten van jongeren te bevorderen, en hun betrokkenheid bij het sociale, maatschappelijke en economische leven te faciliteren;

- faciliteren van mobiliteitsregelingen voor studenten, onderzoekers en beroepsbeoefenaren, alsmede bezoeken voor zaken- en investeringsdoeleinden binnen de bestaande juridische kaders;
- aanpakken van de problemen van door klimaat- en milieu-effecten veroorzaakte migratie en gedwongen ontheemding en het effect ervan op migranten en hun gemeenschappen;
- bevorderen van de bescherming en uitbreiding van materieel en immaterieel cultureel erfgoed;

sociale bescherming

- maatregelen nemen voor het bereiken en handhaven van een toename van het inkomen van de onderste 40% van de bevolking die sneller verloopt dan het nationale gemiddelde;
- de sociale bescherming uitbreiden om geleidelijk tot universele dekking te komen, via een elementaire inkomenszekerheid en passende en schokbestendige socialebeschermingsstelsels;
- tot stand brengen van meer inclusieve en goed functionerende arbeidsmarkten en een werkgelegenheidsbeleid dat is gericht op fatsoenlijk werk voor iedereen, met inbegrip van betere gezondheids- en veiligheidsvoorwaarden voor werknemers;
- aanpakken van problemen in verband met de informele economie, onder meer sociale bescherming voor iedereen, alsmede toegang tot kredieten en microfinanciering en maatregelen voor een versterkte sociale bescherming, met het oog op het faciliteren van een vlottere overgang naar de formele economie;

gendergelijkheid

- ervoor zorgen dat het genderperspectief systematisch wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen;
- ondertekenen, ratificeren en volledig uitvoeren van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW) en degenen die dat nog niet hebben gedaan, ertoe oproepen het aanvullend protocol daarbij inzake vrouwenrechten te ondertekenen, te ratificeren en volledig ten uitvoer leggen;
- de lichamelijke en psychologische integriteit van meisjes en vrouwen garanderen door uitbanning van alle vormen van gendergebaseerd en seksueel geweld, en een einde stellen aan kind-, tiener- en gedwongen huwelijken;
- ervoor zorgen dat de sociale rechten van meisjes en vrouwen worden geëerbiedigd en bevorderd, met name op het gebied van gezondheid en onderwijs;

- meisjes en vrouwen een zwaarder wegende stem geven en meer laten deelnemen aan het politieke leven door een grotere aanwezigheid van vrouwen in verkiezings-, beleids- en bestuursprocessen, in vredesprocessen en bemiddelingsinspanningen, en door organisaties van meisjes en vrouwen meer verantwoordelijkheid te geven;
- versterken van de economische rechten van vrouwen, faciliteren van hun toegang tot economische mogelijkheden, financiële diensten en werkgelegenheid, de controle over en het gebruik van land en andere productieve vermogensbestanddelen en steun verlenen aan vrouwelijke ondernemers.

6. GEDIVERSIFIEERDE SAMENWERKING

In de overeenkomst wordt verklaard dat de partijen de passende middelen - van zowel financiële als niet-financiële aard - beschikbaar zullen stellen om de in deze overeenkomst vastgelegde doelstellingen te bereiken. De samenwerking zal worden gediversifieerd om een waaier van beleidslijnen en -instrumenten te omvatten en zal worden afgestemd op specifieke behoeften, strategieën, prioriteiten en beschikbare middelen, teneinde aldus de toenemende variatie in de omstandigheden in landen en regio's weer te geven.

Financiering van het partnerschap

In de overeenkomst wordt, in lijn met de actieagenda van Addis Abeba, het belang bevestigd van een brede en geïntegreerde aanpak om financiering en andere uitvoeringsmiddelen aan te trekken uit alle beschikbare bronnen (openbaar/particulier, binnenlands/internationaal) en een beroep te doen op alle actoren, met inbegrip van eventuele derde landen, en innovatieve financieringsbronnen en -instrumenten, kennis, deskundigheid, capaciteitsopbouw, technologie en niet-financiële middelen, en zuid-zuid- en driehoekssamenwerking in overeenstemming met de beginselen inzake de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp.

In de overeenkomst wordt opnieuw de bereidheid van de EU bevestigd om ondersteuning te blijven bieden aan en te blijven samenwerken met de ACS-landen, teneinde wederzijds voordelige resultaten te bereiken. De financiële toezegging van de EU zal worden gebaseerd op de capaciteiten, behoeften en prestaties van de partners, rekening houdend met specifieke situaties.

De EU zal opnieuw haar politieke en gezamenlijke toezegging bevestigen om 0,7% van haar bruto nationaal inkomen (bni) uit te trekken als officiële ontwikkelingshulp (ODA) en 0,2% van haar bni te besteden aan ODA voor de minst ontwikkelde landen (MOL's), zulks binnen de tijdspanne van de Agenda 2030, zoals uiteengezet in de Europese consensus inzake ontwikkeling.

Voorts geeft de EU opnieuw uiting aan haar vaste wil om haar financiële bijstand toe te spitsen op de landen waar zij het meest nodig is en de meeste impact kan hebben, in het bijzonder de MOL's en de landen die in een kwetsbare of conflictsituatie verkeren. Specifieke aandacht zal uitgaan naar de problemen waarmee middeninkomenslanden (MIC's) worden geconfronteerd, en die met name verband houden met ongelijkheid en sociale uitsluiting; bijzondere aandacht zal ook worden besteed aan de specifieke problemen waarmee kleine insulaire ontwikkelingslanden (SIDS) uit het oogpunt van kwetsbaarheid en fragiliteit kampen. De EU herbevestigt de bestaande politieke toezeggingen om in het kader van een wereldwijde inspanning meer financiering uit te trekken voor klimaatmaatregelen.

De partnerlanden van de EU bevestigen hun toezeggingen inzake het vrijmaken van binnenlandse middelen, met inbegrip van overheidsfinanciering, met het oog op het verwezenlijken van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen. Zij streven ernaar de efficiëntie en effectiviteit van hun overheidsuitgaven en overheidsschuld te verhogen, hun fiscaal beleid en belastingdiensten te hervormen, de belastinginning te verbeteren, hun corruptiebestrijdingsmaatregelen te bevorderen en belastingontduiking en -ontwijking en illegale geldstromen, onder meer in belastingparadijzen, aan te pakken. Voorts verbinden zij zich ertoe de door de relevante internationale organen vastgestelde mondiale normen inzake goed bestuur in belastingzaken uit te voeren.

In de overeenkomst wordt onderkend dat kapitaalstromen uit de particuliere sector een cruciale aanvulling op de nationale ontwikkelingsinspanningen vormen. De partijen ontwikkelen beleidsmaatregelen en versterken waar nodig de regelgevingskaders om de prikkels voor de particuliere sector beter af stemmen op de doelstellingen van algemeen belang en lange-termijninvesteringen van hoge kwaliteit, verantwoorde bedrijfsvoering en verantwoorde waardeketens te bevorderen.

In de overeenkomst wordt onderkend dat geldovermakingen cruciaal zijn als particuliere bron van financiering voor ontwikkeling. De partijen verbinden zich ertoe in zowel de landen van verzending als de landen van ontvangst goedkopere, snellere en veiligere overmakingen te bevorderen, onder meer via mobiele en internetbankdiensten, en ervoor te zorgen dat de desbetreffende wetgeving geen bepalingen bevat die het doeltreffend gebruik van legale kanalen voor overmakingen belemmeren.

De EU ontwikkelt nieuwe vormen van betrokkenheid met verder gevorderde partnerlanden, onder meer door middel van cofinanciering, om de uitvoering van de Agenda 2030 te bevorderen, minder gevorderde landen te ondersteunen en gezamenlijk specifieke regionale en mondiale vraagstukken aan te pakken.

Doeltreffende ontwikkelingssamenwerking

In de overeenkomst worden het belang en de centrale rol van de agenda voor doeltreffende ontwikkelingshulp, zoals overeengekomen in verscheidene internationale fora, opnieuw bevestigd, en verbinden de partijen zich ertoe op alle vormen van ontwikkelingssamenwerking de volgende beginselen toe te passen: democratische betrokkenheid bij de ontwikkelingsinspanningen, afstemming op de ontwikkelingsplannen en prioriteiten van de partners, inclusieve ontwikkelingspartnerschappen, resultaatgerichtheid, transparantie en wederzijdse verantwoordingsplicht.

In de overeenkomst wordt gesteld dat verschillende en complementaire wijzen van steunverlening zullen worden gebruikt, afhankelijk van de capaciteiten, behoeften en prestaties van elk land en van elke regio. Bij de keuze tussen de wijzen van steunverlening wordt ook rekening gehouden met de houdbaarheid van de schuld.

In de overeenkomst wordt bepaald dat de EU en haar lidstaten de manier waarop zij aan ontwikkelingssamenwerking doen, verder zullen verbeteren, onder meer door beter samen te werken, met name door de doeltreffendheid en impact via meer coördinatie en coherentie te vergroten, door de beginselen inzake doeltreffendheid van de ontwikkelingshulp toe te passen en door rekening te houden met hun respectieve comparatieve voordelen, met inbegrip van ervaringen op het gebied van transitie. Gezamenlijke programmering zal worden bevorderd en versterkt, maar moet ook vrijwillig, flexibel en inclusief worden gehouden en toegesneden blijven op de context van het land, opdat coherenter, doeltreffender en beter gecoördineerde steun aan partnerlanden kan worden verleend om gemeenschappelijke doelstellingen te verwezenlijken. Gezamenlijke uitvoering zal worden nagestreefd waar dat passend is. De inzet en de eigen inbreng van de partnerlanden zijn van cruciaal belang voor dit proces.

7. INSTITUTIONEEL KADER

Actoren

In de overeenkomst wordt bevestigd dat de regeringen in de partnerlanden een centrale rol vervullen in het partnerschap, waarbij zij de prioriteiten en strategieën voor hun land vastleggen en uitvoeren. In de overeenkomst wordt tevens de essentiële bijdrage van nationale parlementen en lokale overheidsinstanties erkend, respectievelijk bij het versterken van de democratische verantwoording en het aanvullen van het regeringsoptreden.

In de overeenkomst wordt een grotere rol toegekend aan regionale en continentale organisaties, in het bijzonder bij het beheer en de uitvoering van de drie regionale partnerschappen, waarbij ervoor wordt gezorgd dat terdege rekening wordt gehouden met grensoverschrijdende prioriteiten en bestaande kaders voor ontwikkelingssamenwerking effectief worden gestroomlijnd, waarbij de respectieve sterke en zwakke punten van deze organisaties worden onderkend.

In de overeenkomst wordt de rol van het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector als essentiële partners bij het verwezenlijken van de doelstellingen van het partnerschap erkend, ondersteund en versterkt. Het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector zullen worden geraadpleegd en in staat gesteld om input te leveren voor de brede politieke en beleidsdialoog, en voor de besluitvormingsprocessen. De overeenkomst bevat een toezegging om de steun voor capaciteitsopbouw van maatschappelijke organisaties te vergroten, zodat ze een krachtigere stem krijgen in dialogen over beleid, begrotingen en hulpprioriteiten op nationaal, regionaal en continentaal niveau, en om de politieke, sociale en economische dialoog te doen vorderen.

Institutionele bepalingen

De overeenkomst bevat bepalingen over een hervorming van de institutionele structuur om het partnerschap te beheren. De institutionele structuur wordt gebaseerd op de toepassing van het subsidiariteits- en het complementariteitsbeginsel, waarbij rekening wordt gehouden met de verschuiving van het zwaartepunt naar de drie regionale partnerschappen en wordt gezorgd voor een betere samenhang en stroomlijning van de verschillende bestaande structuren.

Wat de drie regionale partnerschappen betreft, zullen topbijeenkomsten van de staatshoofden en regeringsleiders voor de nodige strategische politieke sturing zorgen en een coherente regionale aanpak waarborgen.

Elk regionaal partnerschap wordt beheerd door een regionale Raad van ministers, die belast is met het voeren van een politieke dialoog en het nemen van alle formele besluiten in verband met de uitvoering of herziening van het regionale partnerschapsprotocol.

In voorkomend geval kan elke Raad besluiten derde partijen als waarnemers uit te nodigen.

Om te zorgen voor een samenhangend partnerschap met Afrika in zijn geheel moet via overleg worden gezocht naar de meest geschikte aanpak om de Noord-Afrikaanse landen met de nieuwe overeenkomst te associëren, met het oog op hun volledige participatie aan de politieke en beleidsdialoog van het partnerschap EU-Afrika. Hierbij zal geen afbreuk worden gedaan aan de bestaande wettelijke, financiële en beleidskaders met deze landen, met name de associatieovereenkomsten in het kader van het Europees nabuurschapsbeleid.

Wat het partnerschap EU-Afrika betreft, zullen de topbijeenkomsten van de staatshoofden en regeringsleiders en de ministeriële bijeenkomsten politieke sturing bieden en contacten blijven onderhouden met de landen van Noord-Afrika. De overeenkomst bevat bepalingen om, waar nodig, tijdens de top of op ministerieel niveau genomen besluiten in het regionale partnerschap EU-Afrika op te nemen. De overeenkomst draagt bij tot een effectieve, efficiënte en gecoördineerde respons op regionale en continentale aangelegenheden waarmee landen in Noord-Afrika en ten zuiden van de Sahara te kampen hebben. Er worden passende mechanismen bepaald om ervoor te zorgen dat relevante besluiten verenigbaar zijn met het Europees nabuurschapsbeleid.

Relevante regionale organisaties (bijv. de Afrikaanse Unie) zullen een prominente rol krijgen in het beheer van de regionale partnerschappen, waarbij rekening zal worden gehouden met hun capaciteit en prestaties. De overeenkomst zorgt er indien nodig voor dat subregionale organisaties (bijv. regionale economische gemeenschappen in Afrika) worden betrokken bij de respectieve zittingen van de regionale Raden van ministers, om aldus de samenhang met bestaande regelingen te vergroten.

In de overeenkomst wordt bepaald dat voor elke Raad van ministers (d.w.z. EU-ACS, EU-Afrika, EU-Caribisch gebied, EU-Stille Oceaangebied) een operationeel comité wordt ingesteld, waaraan de Raad enkele van zijn bevoegdheden kan delegeren voor de uitvoering van zijn taken. De deelname van de partijen aan het operationeel comité zal worden overwogen voor zover dat nodig is.

De overeenkomst voorziet voor elk regionaal partnerschap in een parlementaire dimensie, waarbij de bestaande structuren worden gebruikt, indien beschikbaar (bijv. bijeenkomsten van het Europees Parlement en het Pan-Afrikaans Parlement). Parlementaire bijeenkomsten moeten plaatsvinden in het licht van de respectieve Raadszittingen.

De overeenkomst voorziet tevens in specifieke mechanismen voor dialoog en overleg met alle relevante belanghebbenden, waaronder lokale autoriteiten, het maatschappelijk middenveld en vertegenwoordigers van de particuliere sector op het niveau van de regionale partnerschappen. Die bijeenkomsten moeten plaatsvinden in het licht van de respectieve Raadszittingen, en zullen worden gebaseerd op de bestaande dialoogstructuren, indien beschikbaar.

Wat het beheer van de algemene partnerschapsovereenkomst betreft, kan in principe om de drie jaar en wanneer nodig, met instemming van de partijen, een EU-ACS-Raad van ministers bijeenkomen om strategische politieke sturing te geven voor kwesties die alle partijen aanbelangen, overeenstemming te bereiken over gezamenlijke standpunten en uitvoering te geven aan de in de overeenkomst omschreven gedeelde politieke verplichtingen inzake internationale samenwerking. Indien de Raad van ministers gedurende deze periode niet bijeenkomt, beoordelen de partijen jaarlijks opnieuw of het nodig is hem bijeen te roepen.

De overeenkomst bevat bepalingen en flexibele procedures aan de hand waarvan de belanghebbende partijen de dialoog en samenwerking inzake specifieke thematische en interregionale kwesties op het meest geschikte niveau kunnen verdiepen.

De overeenkomst stelt de partijen in staat te bepalen hoe meer effectieve werkmethodes ontwikkeld kunnen worden, waardoor een meer diepgaande dialoog kan plaatsvinden en de besluitvorming sneller en efficiënter tot stand kan komen.

8. SLOTBEPALINGEN

Territoriale toepassing

In de overeenkomst wordt een bepaling inzake territoriale toepassing opgenomen, overeenkomstig de standaardformuleringen.

Inwerkingtreding

In de overeenkomst wordt een bepaling opgenomen waarin is vastgelegd dat de partijen de overeenkomst ratificeren of goedkeuren overeenkomstig hun grondwettelijke voorschriften en juridische procedures.

In de overeenkomst wordt een bepaling opgenomen met betrekking tot de inwerkingtreding van de overeenkomst, waarin ook de vereiste drempels zijn aangegeven.

In de overeenkomst wordt tevens een bepaling opgenomen die voorziet in een volledige of gedeeltelijke voorlopige toepassing van de overeenkomst in afwachting van de inwerkingtreding ervan en overeenkomstig de interne wettelijke procedures en wetgeving van de partijen.

Looptijd, opzegging en herziening

In de overeenkomst wordt onderkend dat de beginselen en waarden van de grondslag duurzaam zijn, terwijl de drie regionale partnerschappen (protocollen) actiegericht zijn en regelmatig moeten worden geëvalueerd.

De Overeenkomst wordt gesloten voor een eerste periode van 20 jaar. Drie jaar voor het verstrijken van de overeenkomst wordt een proces opgestart om opnieuw te bezien welke bepalingen de toekomstige betrekkingen moeten regelen. Tenzij de partijen een besluit tot opzegging of verlenging van de overeenkomst nemen, wordt de overeenkomst stilzwijgend hernieuwd voor ten hoogste 5 jaar, totdat alle partijen nieuwe bepalingen of aanpassingen zijn overeengekomen.

De overeenkomst bevat een rendez-vousclausule voor een alomvattende herziening van de strategische prioriteiten van de grondslag en van de regionale partnerschappen (protocollen) na het verstrijken van de Agenda 2030.

In de overeenkomst wordt bepaald dat de grondslag van de overeenkomst op verzoek van een van beide partijen en op basis van een besluit van de EU-ACS-Raad zal worden gewijzigd volgens de procedures voor ratificatie en inwerkingtreding van de overeenkomst.

In de overeenkomst wordt bepaald dat de regionale partnerschappen (protocollen) indien nodig op regelmatige basis, via een vereenvoudigde procedure, op verzoek van een van beide partijen en op basis van een door de desbetreffende Raden vastgesteld besluit, kunnen worden gewijzigd. De overeenkomst omvat de procedures voor deze regelmatige evaluaties.

De overeenkomst bevat een bepaling waarin wordt gesteld dat de partijen de overeenkomst kunnen opzeggen, evenals de procedures voor de opzegging.

Nakoming van verplichtingen

De overeenkomst voorziet in de mogelijkheid dat een partij passende maatregelen neemt indien de andere partij heeft nagelaten een van haar verplichtingen met betrekking tot de essentiële en fundamentele elementen na te komen. In dergelijke gevallen moeten passende maatregelen worden genomen, na voorafgaand overleg tussen de partijen. Overleg moet binnen een bepaalde termijn plaatsvinden op het niveau dat en in de vorm die het meest geschikt wordt geacht om tot een oplossing te komen.

Om te voorkomen dat zich situaties voordoen waarbij een partij van oordeel is dat de andere partij heeft nagelaten haar verplichtingen met betrekking tot de essentiële en fundamentele elementen van de overeenkomst na te komen, zal er gestructureerd en systematisch overleg plaatsvinden over de geuite punten van zorg.

Hoewel het bilaterale karakter van het overleg behouden blijft, streven de partijen ernaar bij de voorbereiding van elke overlegronde met alle relevante regionale en internationale actoren te overleggen en te coördineren.

Voorts voorziet de overeenkomst in de mogelijkheid voor een partij om zonder voorafgaand overleg passende maatregelen te nemen indien overleg wordt geweigerd of geen wederzijds aanvaardbare resultaten oplevert, alsook in bijzonder dringende gevallen. "Passende maatregelen" en "bijzonder dringende gevallen" moeten worden omschreven zoals in artikel 96, lid 2, onder b) en c), van de ACS-EG-Partnerschapsovereenkomst.

Geschillenregeling

In de overeenkomst wordt een bepaling opgenomen met betrekking tot een passend en effectief mechanisme voor de beslechting van geschillen bij een uiteenlopende toepassing, interpretatie en uitvoering van de overeenkomst.

Toetreding

In de overeenkomst wordt bepaald dat derde landen die een meerwaarde bieden voor de bevordering van de doelstellingen van het partnerschap en dezelfde beginselen en waarden delen, kunnen toetreden tot en welkom zijn in het partnerschap. De overeenkomst bepaalt de criteria en mechanismen voor toetreding tot de overeenkomst door een onafhankelijke staat nader. Een derde land dat als volwaardig lid toetreedt, krijgt dezelfde rechten en plichten als de leden van het partnerschap. De overeenkomst voorziet ook in de mogelijke toetreding van regionale organisaties.

Waarnemerstatus

In de overeenkomst wordt bepaald dat derde partijen die de aan de overeenkomst ten grondslag liggende waarden en beginselen onderschrijven en die een meerwaarde bieden voor de bevordering van de specifieke doelstellingen en prioriteiten van het partnerschap, een status van waarnemer kan worden verleend.

Authentieke teksten

In de overeenkomst wordt een bepaling opgenomen waarin wordt gesteld dat de overeenkomst wordt opgesteld in alle officiële talen van de Europese Unie, waarbij alle teksten gelijkelijk authentiek zijn.